

Van twee kleine Schoorsteenvegers

VRIJ NAAR HET FRANSCH

door

VEKA.

NIJKERK - G.F. CALLENBACH

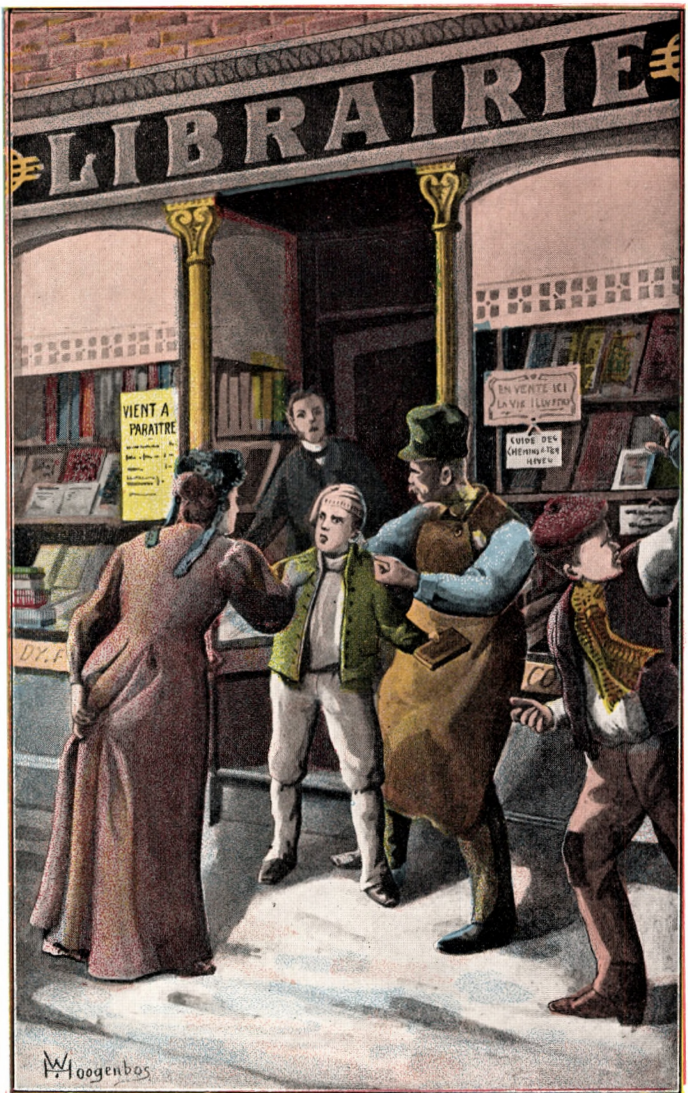
VAN TWEE KLEINE SCHOORSTEENVEGERS

VRIJ NAAR HET FRANSCH

DOOR

VEKA

NIJKERK — G. F. CALLENBACH.

W. Moogenbos

I.

DE VERGISSING.

Wie op een Nieuwjaarsdag door de straten van Parijs wandelt, zal overal eene buitengewone drukte zien.

Nu, zal menigeen zeggen, daarvoor behoeft men niet in Parijs te zijn; die drukte kan men overal bemerken, niet alleen in Frankrijk, maar evengoed in de steden en dorpen van ons land.

Immers op den Nieuwjaarsdag is het de gewoonte elkander »veel heil en zegen« toe te wenschen en zoo gaan familieleden, vrienden en kennissen elkaar bezoeken en dikwijls kan men de grappigste tooneeltjes op de straat bijwonen als b.v. vader en moeder naar oom en tante zullen gaan en oom en tante met neven en nichten juist op weg zijn naar vader en moeder en op den hoek van een straat ze elkander tegen 't lijf loopen.

Van walgelijke straattooneeltjes waarbij de sterke drank de hoofdrol speelt, wil ik maar niet spreken, doch ik stem het toe, dat men op den Nieuwjaarsdag in de meeste steden en dorpen eene buitengewone drukte kan aanschouwen.

Maar in Frankrijk en vooral in Parijs komt op dien dag nog iets anders de drukte vermeederen. Alle kinderen in ons land kennen den St.-Nicolaasavond. Voor duizenden van hen is dat een recht prettige avond, vol verrassingen.

In Frankrijk viert men dien dag niet. Ofschoon Frankrijk een Roomsche land is en bisschop Nicolaas ook onder de heiligen van de Roomsche kerk gerekend wordt — vandaar dat men

spreekt van *Sint-Nicolaas* . bemerken de Fransche kinderen er niets van.

Hebt nu maar niet te veel medelijden met hen want ze worden op Nieuwjaarsavond schadeloos gesteld.

Vaders en moeders gaan op Nieuwjaarsdag soms al vroeg in den morgen hunne inkoopden doen om hunne kinderen 's avonds een blij gezicht te zien zetten. De winkels, vooral de speelgoed- en suikerbakkerswinkels, worden dan bestormd. Zoo-doende krioelt het in de straten. De menschen loopen elkaar letterlijk omver, belast en beladen als zij zijn met allerlei speelgoed, zakken en dozen met suikergoed, enz. en het kost inderdaad moeite om heelhuids buiten het gedrang te komen en onderweg niets te breken of te verliezen.

Op den Nieuwjaarsdag, waarmee ons verhaal aanvangt, schitterde de zon aan den hemel, de lucht was van nevelen bevrijd, eene dikke sneeuwlaag bedekte de straten van Parijs en kraakte onder de voeten der voorbijgangers, die gaande en komende, elkander dringende en stootende de breede straat St. Honoré vulden, als waren zij bevreesd, dat zij tijd te kort zouden komen, om alles te verrichten, wat zij dien dag te doen hadden.

En toch was het pas 10 uur.

Een kleine schoorsteenveger stond tegen een paal geleund bij de groote poort, die toegang verleent tot het Palais Royal en sloeg de woelige menigte, die in- en uitging, aandachtig gade. Een heer en een dame gingen hem voorbij; zij droegen een paar poppen, een trommel, een hansworst, een kleinen wagen, die vanzelf kon rijden, een pak boeken, met sierlijke banden enz. Alfred volgde al die fraaie zaken met zijne oogen en zag den heer stilstaan en een koetsier wenken, die juist met zijn rijtuig op het plein had post gevat.

Wellicht vraagt de vriendelijke lezer: »Mocht men dat Palais Royal (Koninklijk paleis) maar vrij uit- en ingaan?«

Ge weet zeker wel, dat Frankrijk in vorige eeuwen door koningen werd geregeerd. Toen werden in dat paleis schitterende feesten gegeven; maar nu kan men het met recht een vervallen grootheid noemen. Het gebouw staat ledig en de

fraaie, groote tuin is eene openbare wandelplaats, waarvan echter weinig gebruik wordt gemaakt; het is een sprekend bewijs dat men in Frankrijk nog steeds een diepen afkeer heeft, van alles wat aan zijne koningen herinnert. De tuin lokt anders door zijn fraaien aanleg en zijne uitgestrektheid tot genieten uit. Daar hij echter aan drie zijden door allerlei winkels is omringd, ziet men op enkele dagen, zooals b.v. op Nieuwjaarsdag, er tal van bezoekers in- en uitgaan.

Keeren wij thans tot onzen kleinen schoorsteenveger terug.

Nauwelijks had hij het rijtuig zien aankomen of hij liep er heen, opende het portier en liet de trede neer. De heer en dame stegen in en de laatste keek hem aan met zulk een zachte, vriendelijke uitdrukking in het gelaat, dat hij niet nalaten kon, haar lachenden blik te beantwoorden met: »God zegene u, mevrouw, en schenke u een gelukkig jaar!«

De dame lachte hem nogmaals toe, stak de hand in haar beurs, nam er wat kopergeld uit en stopte het in Alfreds hand.

»Het spijt mij, dat ik niet meer klein geld bij mij heb,« zeide zij, »maar ik hoop, dat mijn nieuwjaarsgift u geluk aanbrengt!«

Alfred bedankte, maakte het portier dicht en het rijtuig reed weg.

Hij hield het geld in zijne hand; het was zijn eerste verdienste dien dag. »Het zijn op zijn minst tien sous ¹⁾ dat 's een buitenkansje! Ik heb er niet veel voor moeten doen — en wat keek die dame vriendelijk. Een mooi begin van het jaar!«

Onder deze gedachten begon hij de stukken te tellen en terwijl hij ze door zijne vingers liet glijden, zag hij een kleiner stukje, schitterend geel.

Alfred bekeek het; het was goud, een twintigfrancstuk, een werkelijke Louis d'or, nog geheel nieuw, zoo blank, alsof hij zoo regelrecht van de munt kwam.

Hij keek om en zocht naar het rijtuig, — het was niet meer te zien; daar bedacht hij zich, dat het de eerste zijstraat was ingereden. Hij liep zoo hard hij kon in die richting en toen hij die straat was ingeslagen, zag hij aan het andere einde eene

¹⁾ Een sou of stuiver (men spreekt uit sou) heeft de grootte en de waarde van onze 2¹/₂ centstukken. Een franc is ongeveer een halve gulden.

geel-zwarte koets juist den hoek omslaan. Hij vervolgde zijn weg en kwam eindelijk geheel buiten adem aan de kade. Hier was hij ten einde raad, hij wist niet meer, waarheen zich te wenden, zooveel rijtuigen kruisten elkander in alle richtingen, zooveel kleine en groote wagens, roode, gele en zwarte, bedekten den Pont-Royal ¹⁾ dat er geen mogelijkheid was, het rechte te vinden, nog veel minder het te kunnen inhalen. Hij liep intusschen verder, maar nu veel langzamer. Midden op de brug bleef hij stilstaan. Hoe zou hij het rijtuig vinden, dat hij zocht? Hij wist niet eens precies hoe het er uitzag. Het was alles zoo snel gegaan, dat hij zich niets duidelijk meer kon herinneren, dan den vriendelijken blik der dame en den goeden wensch, waarmee zij hem het geld gegeven had. Maar zeker was het, dat zij hem geen twintigfrancstuk had willen geven. Hoe zou hij het haar teruggeven? Hoe zou hij haar vinden?

Alfred keerde terug en ging de kade langs, tot hij aan eene trap kwam, die naar het water leidde. Nog altijd had hij het geld in zijne hand. Om aan het gedrang te ontkomen, ging hij eenige treden af, zette zich neder, wikkelde het goudstuk in een stuk papier en stak het in den binnenzak van zijn buis.

Deze voorzorg stelde hem eenigszins gerust, hij voelde zich voor dat geld verantwoordelijk, het was een hem toevertrouwd goed. Hij dacht er niet aan, het zich maar toe te eigenen en hoopte de vergissing eenmaal te kunnen herstellen. Toen hij het in veiligheid gebracht had, ademde hij vrijer en haalde nu zijne stuivers weer voor den dag. Daar had hij alle recht op, hij telde ze nogmaals over, het waren er inderdaad tien. Hij deelde ze in tweeën: »Als ik er vandaag nog eens tien kon verdienen,« dacht hij, »zou ik Gonda een Nieuwjaarsgeschenk kunnen koopen; eene pop, als boerin uit Auvergne gekleed; of neen, het is beter, iets nuttigs voor haar te koopen.«

Een klap op zijn schouder stoorde hem in zijne overdenkingen. Hij kromp ineen, hij dacht dadelijk aan het goudstuk, dat hij in bewaring had en voor het eerst vreesde hij, dat iemand hem had gadeslagen.

¹⁾ Pont-Royal (koninklijke brug) een van de 24 bruggen over de rivier de Seine, die in een halven cirkel de stad Parijs doorsnijdt.

Hij keek om.

Het was Jacob, een zijner kameraden uit zijn dorp, die voor ruim een jaar met hem en zijne zuster Gonda uit Auvergne gekomen waren.

Tal van zulke schoorsteenvegersjongens vindt men in Parijs, allen uit dezelfde landstreek, uit Auvergne, die hun geschreeuw: »Schoorsteen te vegen« luide doen weerklinken.

Auvergne, in het midden van Frankrijk, is een hoogland, bedekt met bergen van vulkanischen oorsprong. Ge weet zeker wel, dat vulkanen vuurspuwende bergen zijn. Die vulkanen zijn echter uitgewerkt, maar daar de bodem overal met lava overdekt is, kan men begrijpen, dat de geheele streek dor en onvruchtbaar is.

Die onvruchtbaarheid is oorzaak, dat de bewoners maar zeer karig in hunne behoefte kunnen voorzien en veelal gebrek lijden. Zoo moeten de jongens al zeer vroeg hun geboorteland verlaten om zelf den kost te verdienen.

Daar nu Parijs eene stad is van bijna 3 millioen inwoners, begrijpt men gemakkelijk, dat het aantal huizen er onnoemelijk groot is en er nog al eens een schoorsteen te vegen valt. Klimmen hebben die jongens in hun bergland uitmuntend geleerd en zoo kunnen zij met het vegen van schoorsteen ruimschoots in hun onderhoud voorzien.

Veelal wonen die jongens bij elkaar, soms tien of meer in een huis — in een soort van logement -- niet van de fraaiste, in een der achterbuurten van Parijs, waarvan de eigenaar of huurder ook een Auvergner is.

Jacob was sedert zijn verblijf in Parijs zeer veranderd. Slechte voorbeelden zijner kameraden en een zekere tegenzin in den arbeid waren oorzaak dat hij gansch andere gewoonten had aangenomen dan zijne beide kleine reisgezellen. Hoewel hij zich menigmaal geërgerd had aan de vermaningen van Alfred, die, ofschoon twee jaar jonger, hem in inzicht en vastheid van karakter verre overtrof — zoo waren de twee knapen toch vrienden gebleven. Zij spraken met elkander zoo dikwijls zij elkander ontmoetten, zij sliepen in hetzelfde huis en de herinneringen aan hun familie en geboortegrond waren tusschen hen nog sterke banden.

»Wel, wat voer je daar uit, Alfred, in je eentje« zei Jacob. »Ik was haast voorbij geloopt, zonder je te zien. Terwijl ik zoo de kade langs slenterde, keek ik eens over de leuning in het water en toen zag ik je hier op de trap zitten, waar je wel zult afkoelen. Je zult hier bevrozen, als je nog langer blijft zitten. Kom mee, en dobbel wat met ons om je te verwarmen. Boven, aan den huizenkant, is het heerlijk zonnig en daar zijn nog meer jongens die op mij wachten. Nu, ga je mee?«

»Neen,« zeide Alfred, »je weet wel dat ik niet dobbelen wil.«

»Omdat je bang bent om te verliezen.«

»Ja,« antwoordde Alfred op denzelfden toon. »Ik ben bang het geld te verliezen, dat Gonda en ik met zooveel moeite verdienen, en ik ben ook bang het geld van de anderen te winnen.«

»Bang zijn om te verliezen, dat neem ik aan, maar bang zijn om te winnen, dat lijkt me al te dwaas,« zeide Jacob.

»Je weet wel, dat we al sedert lang het niet meer met elkander eens zijn,« zei Alfred. »Het is niet meer zooals vroeger.«

»Ja!« hernam Jacob, »vroeger was ik ook zoo onnoozel, toen dacht ik, dat het verkeerd was om te spelen en te drinken en voor zijn genoegen te leven, inplaats van te werken. Nu ben ik zoo dom niet meer. Nu weet ik best, dat het geld er niet slechter om is, als men het gauwer verdient en het bevalt mij veel beter de voorbijgangers, die rijk en fraai gekleed zijn, een aalmoes te vragen, dan, zooals jij, armen en beenen uit te rekken om in die ellenlange, oude schoorsteenen te klimmen.«

»Bedelen,« zei Alfred met een minachtende uitdrukking op het gelaat, »ik zou me schamen als ik gezond en sterk ben!«

»Ja, jij bent altijd even trotsch geweest,« zeide Jacob; »toen je nog niet hooger als de tafel kwam, wou je nooit iets aannemen. Ik herinner me, dat mijne moeder eens zei: »Die kleine eet liever zijn korst droog brood, dan de pannekoeken van zijn buurman!« Nu, zie je, Alfred, dat noem ik dom. Je weet wat de groote Hans zegt: »Men moet de gelegenheid waarnemen, waar men kan« en: »Wie niet waagt, wie niet wint!«

Alfred schudde het hoofd, zonder te antwoorden.

»Kom,« ging Jacob voort, »wees niet kinderachtig. Geloo mij, ga mee en beproef je geluk; als je geen geld hebt, wil ik je wel wat leenen; kijk, dat heb ik van morgen alles met dobbelen gewonnen.« Hij liet hem een handvol kopergeld zien.

»Ik heb geld,« zeide Alfred, »maar zooals ik gezegd heb, ik wil niet spelen.«

»Nu, willen we dan naar de Lombardstraat gaan om de mooie banketbakkerswinkels te gaan zien?«

»Neen, ik heb geen tijd, ik moet Gonda gaan opzoeken; we hebben afgesproken elkaar bij de poort van het Palais Royal te ontmoeten. Stellig wacht zij daar al een uur op mij.«

»Nu dan, tot wederziens,« zeide Jacob, »ik ga wat wandelen en ik wed, dat ik onderweg nog wel eenige stuivers opdoe. We zullen eens zien, wie van ons beiden van avond het rijkste is, jij, die den ganschen dag werk zoekt, of ik, die slechts voor mijn genoegen leef.«

»We zullen zien,« antwoordde Alfred. Beiden gingen huns weegs.

De een, de grootere en sterkere, ging verder de kade langs, met de vingers klapperend, om daardoor de maat aan te geven van het liedje, dat hij zong; ieder oogenblik stilstaande, nu eens bij eene poppenkast, dan weer bij een goochelaar. Kwam er echter een troepje wandelaars aan, dan trok hij met een jammerlijk gezicht zijne muts af, brak zijn gezang af en zeide op klagenden toon: »Geef mij om Gods wil een stuiver, goede heer, lieve mevrouw!

De andere, de jongere en zwakkere, ging denzelfden weg terug, dien hij gekomen was, met vasten tred en vrijen blik, zonder iemand aan te spreken.

II.

BROEDER EN ZUSTER.

Op de plaats, die Alfred in het begin van ons verhaal verlaten had, bij de poort van het Palais Royal, stond een klein meisje tegen denzelfden paal geleund.

Zij had een helder gelaat, was schamel, maar zindelijk gekleed en had vriendelijke, blauwe oogen met eene sprekende uitdrukking. Indien zij een jongenspak had aangehad, zou men gedacht hebben, dat dezelfde jongen, die voor eenige uren daar gestaan had, er nog stond, zoo sprekend was de gelijkenis tusschen broeder en zuster. Het eenige verschil tusschen die beiden was, dat Gonda — zoo heette zij — wat blonder haar had en iets kleiner dan haar broer was.

Zij was met de innigste liefde aan haar broeder gehecht en was met hem naar Parijs gekomen, deels, omdat zij niet van hem scheiden kon, deels, omdat haar grootmoeder haar niet meer kon onderhouden.

Terwijl Alfred het geld verdiende met schoorsteenen te vegen, trachtte zij met boodschappen te doen, pakjes te bezorgen, enz. er wat bij te verdienen en dit gelukte haar soms heel aardig.

De arme kinderen waren vroeg weezen geworden en hadden in hun dorp nog slechts eene oude grootmoeder, die in de behoeftigste omstandigheden verkeerde. Zij leefde van de opbrengst van een tuintje en van den arbeid, voor zooverre hare zwakke oogen het haar vergunden. De goede vrouw had de kinderen opgevoed en verzorgd, zoolang zij kon; toen echter de last des ouderdoms en daarmee gepaard gaande armoede te drukkend werden, had zij ze laten uitvliegen, als jonge vogels uit het nest.

Voor de afreize had zij hun meermalen haren zegen gegeven en bij gebrek aan geld een schat van de uitnemendste stelregels voor hen verzameld, die zij zelve haar gansche leven

had opgevolgd en die haar tot een, hoewel behoefligen, nochtans eervollen ouderdom hadden gebracht.

»Lieve kinderen,« had zij gezegd, »ik geef u aan de hoede van den goeden God! Zoo gij vroom, eerlijk en trouw blijft, zult gij onder zijne vleugelen veilig rusten. Zijne waarheid zal u een schild zijn. Stelt uw vertrouwen op den Heer, zoo zal het kwaad u niet genaken; roept Hem aan in dagen van benauwdheid en Hij zal er u uithelpen.«

Met tranen in de oogen hadden de beide kinderen afscheid van haar genomen, en vol moed waren zij vertrokken in de vaste hoop, spoedig te zullen terugkeeren en de lieve grootmoeder hunne spaarpenningen te kunnen brengen.

Maar helaas! een gansch jaar was sedert dien tijd vervlogen en hun kleine geldbuidel, nu eens goed gevuld, dan weer minder goed, was thans lichter dan ooit. Allerlei tegenspoeden hadden daartoe meegewerkt; dikwijls was er gebrek aan werk en het eten ging toch zijn gang; in een schoorsteen dien Alfred geveegd had, had hij zijn voet opengehaald aan een ijzeren haak en 14 dagen rust moeten houden, waardoor het bespaarde geld van het kleine paar was ingeteerd. Ook had Gonda de koorts gehad en hoewel zij zich met alle kracht er tegen verzet en haren arbeid voortgezet had, zonder haar broeder er iets van te zeggen, zoo had deze toch bemerkt dat zij leed en haar met de grootste zorg als een teedere vader verpleegd, want hij was haar alles, beschermer, gids en vriend.

Nauwelijks had zij Alfred van verre zien aankomen of zij liep hem tegemoet. O! zijt ge daar eindelijk, mijn goede Alfred. Wat heb ik lang op je gewacht. En ik heb je zulk goed nieuws te vertellen. Ik heb 16 stuivers verdiend en jij?»

»Ik heb er 10 gekregen,« zei Alfred. »Hier zijn ze.«

»Dan zijn we bijna rijk met het nieuwe jaar. Ik was erg bang geen werk te vinden, maar ik heb al vier pakjes weggebracht.«

»Neem je toch in acht, Gonda,« zeide Alfred, »vermoei je vooral niet te veel. Je bent niet sterk, meisjelief. Ik zal wel werken en jij moet meer rust houden, en vandaag heb ik nog niets gedaan, dan een portier opengemaakt en ik ben rijkelijk betaald geworden voor zoo'n geringen dienst.«

»Tien en zestien is zes en twintig. Wat zullen we met al ons geld beginnen?« vroeg Gonda.

»We zullen dertien stuivers op zij leggen, zeide Alfred. Je weet, dat we ons voorgenoemen hebben om weder te beginnen met de helft van hetgeen wij verdienen te besparen voor de slechte tijden, voor de dagen, dat we geen werk vinden.«

»En ook om naar huis terug te keeren,» voegde Gonda er bij.

Alfred zuchtte. »Ik had gehoopt, dat je daar niet meer aan zoudt denken,« zeide hij.

»Niet meer aan denken!« riep de kleine meid, »ik denk er altijd aan, ik spreek er niet meer over, omdat ik bang ben, je verdriet aan te doen. Nog dezen nacht heb ik er van gedroomd. Luister — We waren samen op den weg naar Clermont, al dicht bij de stad. Opeens kwam de stad met hare groote, zwarte kerk ons te gemoet; ik zag den Puy de Dôme, zoo duidelijk als ik jou voor me zie. Toen begon ik zoo hard te loopen, zoo hard, dat ik over de huizen en over den berg en over alles heenvloog en eindelijk stond ik midden in ons dorp, vlak voor het huis van grootmoeder en« . . . . .

Alfred viel haar in de rede. »Wat geeft het, dat te vertellen,« zeide hij, »daar het toch maar een droom is?«

»Wel, het is toch een genot, van huis te droomen.« zeide Gonda.

»Het is een genot, dat later teleurstelt,» hernam Alfred.

»O, als we toch eens in het aanstaande voorjaar terug konden gaan!«

Alfred gaf geen antwoord.

Zijne zuster ging voort: »We zouden er niet zooveel geld voor noodig hebben. Als wij te voet gaan en droog brood eten, dan zouden we aan twintig franc genoeg hebben. . . . We hebben ze bijna gehad, toen ik ziek ben geworden.

»Twintig franc!« herhaalde Alfred werktuiglijk, alsof hij aan iets anders dacht. »Wat zeg je van twintig franc, Gonda?«

»Ik zei, dat we aan twintig franc genoeg hadden om naar huis te komen. O, wat zou ik gelukkig zijn, als we twintig franc hadden!«

Alfred kromp ineen; hij dacht er aan, dat hij in den zak van zijn buis twintig franc had, die hem niet toekwamen en de wensch van zijne zuster kwam hem bijna onbillijk voor.

»Wij zullen ze verdienen, Gonda,« zeide hij, »houd moed; heeft God ons tot hiertoe niet geholpen? Hij zal ons niet verlaten.«

»Het zal echter nog wel lang duren,« zeide Gonda, »en het voorjaar is er gauw!«

»Houd nu maar op,« hernam Alfred, »als wij wenschen koesteren, die toch niet vervuld kunnen worden, worden wij moedeloos en ongeschikt voor ons werk.«

»Vergeef mij, broertje, dat ik je bedroefd heb, ik zal er niet meer over spreken.«

Alfred omhelsde haar, hij voelde, dat hij haar gekrenkt had. Vervolgens gingen zij ieder huns weegs om te zien, of er nog wat te verdienen viel. Maar helaas! tevergeefs dwaalden zij door de straten der groote stad, niemand riep hen, niemand sloeg acht op hen.

Tegen vier uur kwamen zij weer bij elkaar en waren niet rijker dan des morgens. Toch waren zij beiden vroolijk en zeer tevreden. Zij hadden hun plicht gedaan en al hadden zij geen werk kunnen vinden, zij hadden zich niet te verwijten, hun tijd in ledigheid te hebben doorgebracht. Alfred ging heen om levensmiddelen te koopen en kwam terug met een tarwebrood, een stuk kaas en twee appelen.

»Nu hebben we een echt koningsmaal,« zeide hij, terwijl hij alles op Gonda's schoot legde, die op eene bank was gaan zitten; »nu hebben we nog vijf stuivers over, om van avond als wij thuis komen een bord soep te eten.«

»En dertien stuivers, die wij wegleggen, om« . . . . voegde Gonda er aan toe, maar zij sprak niet verder.

»Dat is geen slecht begin van het jaar,« zei Alfred. »Hoe gelukkig, dat je weer gezond bent, Gonda. Het is nu al twee maanden dat je geen koorts meer gehad hebt en ik heb alle hoop, dat ze niet terugkomt. Ik ben ook gegroeid en heb kracht voor twee. We hebben beiden lust om te werken, de slechtste tijd is voorbij en ik ben vol moed voor het nieuwe jaar.«

»En je weet nog niet alles,« hernam Gonda, »ik heb nog eene verrassing voor je als Nieuwjaarsgeschenk. Hier, zie je dit boekje,« zeide zij, terwijl zij uit haar zak een klein, stuk gelezen boek haalde, »dat is mijn a, b, c boek, dat grootmoeder mij bij het afscheid gaf, ik heb het altijd bij mij gehouden en nu kan ik bijna vlot lezen.«

En nu begon zij dapper te spellen. Alfred luisterde aandachtig naar ieder woord, opende den mond, als zij hem opende, sloot dien, als zij hem sloot, en hield den adem in, als zij bij eene lettergreep eens even haperde. Hij was geheel oor, geheel bewondering voor dit nieuwe talent van Gonda. Het was voor hem eene vreugde, een trots, de vervulling van één zijner stoutste wenschen. Al menigmaal had hij tot zich zelve gezegd: »Kon ik maar voor ons beiden genoeg verdienen, dan zou ik Gonda naar school sturen.« Hij had het zoo dikwijls betreurd, zelf niet te kunnen lezen! In het dorp had hij de letters geleerd, maar daarna had hij geen' tijd meer gehad, zich er mee bezig te houden.

»En wie heeft je dat alles geleerd, zusjelief?« vroeg hij.

»Wie? Ik zelf, dat 's te zeggen: ik zelf en alle menschen.

Ik zal je vertellen, hoe. Je weet wel, dat je eens, toen ik ziek lag, zei, dat het je speet niet te kunnen lezen, omdat je dan meer kon verdienen, dan met schoorsteenen te veggen. Je zei ook, dat je zoo graag zoudt willen, dat ik lezen en rekenen zou leeren. Nu, ik wist wel, dat je geen geld genoeg verdiende om mij naar school te sturen en dat ik moest werken om ook wat te verdienen. Ik dacht aan niets anders, al den tijd dat ik ziek was; en eindelijk, na lang peinzen, kwam mij een middel in de gedachte.«

»En wat was dat?«

»Vooreerst, zei ik tot mij zelve: neem altijd je a, b, c boek mee, en als je niets te doen hebt, haal het dan voor den dag. Maar het gaf mij niet veel, al keek ik er nog zoo vaak in; ik begreep er niets van, want ik kende geen enkele letter. Op zekeren dag ging eene dame met een zeer vriendelijk gezicht vlak langs mij voorbij en toen waagde ik het, haar te vragen: »Lieve mevrouw, is dat een a of een b?« Zij zeide

het mij dadelijk en leerde mij nog een paar andere letters. Zoo ging ik voort, de voorbijgangers te vragen en bijna niemand weigerde mij te helpen. Sommige menschen waren zoo goed, dat zij naast mij kwamen zitten en mij een heelen regel lieten spellen. Anderen dachten, dat ik om eene aalmoes vroeg en boden mij geld aan, maar ik weigerde het en zei: »ik kan werken, ik bedel niet.«

»Dat was goed geantwoord,« zei Alfred. »Maar zeg mij eens Gonda, waarom heb je me daar niets van verteld?«

»Omdat ik je verrassen wilde; ben je daarom boos op mij?«

»Nee, maar ik had toch liever dat je niets voor mij verborgen hield. Zie je, Gonda, goede vrienden moeten geen geheimen voor elkaar hebben.«

»Je hebt gelijk,« zei Gonda.

Daarop deelden zij het brood en de kaas en begonnen welgemoed te eten.

III.

IN VERZOEKING.

Nauwelijks waren de twee kinderen met hun maaltijd aangevangen of Gonda voelde eene hand, die hare oogen toehield.

»Wie is dat?« riep eene stem achter haar en eer zij tijd had om te antwoorden, werden er een paar handen vol suiker goed van allerlei kleur en vorm in haar schoot geworpen; verschillende dieren van suiker, vruchten van chocolade, gekleurde vogeltjes en zilveren papiertjes die nog andere lekkernijen verborgen hielden. Gonda had nooit zoo iets heerlijk gezien, zelfs niet voor de vensters van de suikerbakkers. Ze was verrukt. Jacob stond voor haar, keek haar aan en schudde

een grooten zak, dien hij in de hand hield, om te laten zien, dat ook deze nog half vol was.

»Heb ik het je niet gezegd, dat ik onderweg wel het een of ander buitenkansje zou hebben?« zei hij, terwijl hij naast Alfred ging zitten, »en toch heb ik mij niet veel moeite gegeven. Als je mij hadt willen gelooven, zoo zou je op zijn minst ook zoo'n voordeeltje gehad hebben. Maar ik ben een goede kameraad en neem niets kwalijk; kom, we willen samen deelen, de eene helft is voor jou en Gonda, de andere voor mij.«

Bij deze woorden maakte Jacob twee hoopen van het suikergoed en schoof de ééne naar Alfred.

Toen deze aarzelde om het aan te nemen, riep hij: »Nu, je zult het toch niet afwijzen? Ik heb de helft van je brood ook niet afgewezen, toen ik niets had.«

Deze herinnering scheen voor Alfred beslissend, en toch was het, of hij nog iets op zijn hart had, dat hij niet kon of wilde zeggen.

»O, wat heerlijk!« riep Gonda, als het ware ontwaakt uit hare sprakelooze verbazing. »Wie heeft het u gegeven, Jacob?«

»Ja, wie heeft het je gegeven?« herhaalde Alfred.

»Wie? Wel het geluk, het toeval, zooals je het noemen wilt. Ik liep door de Lombardstraat en keek naar de mooie winkels en ik wenschte de lui, die er uitkwamen, een gelukkig Nieuwjaar; want, dacht ik bij mij zelven: die hebben eene goed gevulde geldbeurs en zakken vol met lekkers, het is niets meer dan billijk, dat zij mij iets van hun overvloed afstaan. Maar sommigen luisterden niet naar mij, anderen zeiden, dat zij geen tijd hadden en mij een' volgenden keer wat zouden geven, nog anderen, dat zij geen klein geld hadden, terwijl ik gezien had, dat men hunne blanke goudstukken in den winkel gewisseld had. Een dikke heer maakte het nog slechter met mij. »Ga weg, kleine luilak, zoek werk!« zei hij en gooide mij op zij om door te komen. Ik werd kwaad en liep hem achterna. Hij had moeite om door het gedrang heen te komen, zoo dik was hij van al het suikerwerk, dat hij bij zich had; zijne binnenzakken, zijne

achterzakken, kortom alles was vol. Van één zak hingen de blauwe en roode lintjes uit zijn achterzak. Aan den hoek van de straat stond een heele troep volk bij een' omgevalen wagen. De dikke heer wilde er door, hij duwde, drong en bromde. Ik was vlak achter hem en drong ook op mijn beurt. Bij eene beweging, die hij maakte, kwam de zak heelemaal te voorschijn en . . . .

»Nu, en?» . . . . zeide Alfred.

»Hij viel op den grond?» zeide Gonda.

»Juist,« hernam Jacob; »dat is te zeggen, ik liet hem den tijd niet op den grond te vallen, ik ving hem onderweg op.«

»En die heer?» vroeg Gonda.

»O, die liep door.«

»Maar dan had je hem moeten roepen, om hem zijn zak terug te geven.«

»Ach, hoe onnoozel! hij had waarlijk meer dan genoeg; ik kon dien wel voor mij houden.«

»Dat was oneerlijk,« zei Alfred.

»Oneerlijk, oneerlijk! daar kom je weer met je groote woorden voor de kleinste kleinigheid. Neem eens aan, dat de zak op den grond was gevallen, had dan niet de eerste de beste voorbijganger hem opgeraapt?»

»Maar jij wist, van wien hij was,« hernam Gonda.

»Ja, dat was eene reden te meer om hem te houden,« zei Jacob. »Had de eigenaar me niet slecht behandeld?»

»Je moogt zeggen, wat je wilt, Jacob, ik noem het oneerlijk,« hervatte Alfred.

Gonda schoof bedaard den hoop suikerwerk, die voor haar lag, terug.

»Je moet nu toch ook altijd schelden,« zeide Jacob. »Waarom word je geen dominee? Dan kan je naar hartelust preeken. Als een vriend je iets voorslaat, in je eigen voordeel, dan heb je wel honderd bezwaren daar tegen in te brengen. Zie je Alfred, wie verstandiger wil zijn, dan alle anderen, is een halve dwaas.«

En wie alles nadoet, wat hij anderen ziet doen, zonder na te denken of het goed of slecht is en zonder zijn geweten te raadplegen, is erger dan een dwaas,« zei Alfred.

»Verbeeld je niet, dat je *mij* zult kunnen kommandeeren.«

Neen, ik kommandeer niemand.«

»Zeker doe je dat. Je zult toch niet tegenspreken, dat je Gonda belet, van het suikergoed te eten, waar ze straks zoo blij mee was?«

»O neen, volstrekt niet, zeide Gonda met vuur.

»Nu, wie dan? Waarom eet je er dan niet van?«

Gonda aarzelde een oogenblik, daarop zei ze: »Omdat het mij niet toekomt.«

»Maar als ik het je geef.«

Weder zweeg ze een oogenblik, zag haar broeder aan en zei toen: »Maar het komt u ook niet toe.«

»Hoor nu eens zoo'n kleine wijsneus! Loop heen, jelui zijn allebei halve gekken met al je bezwaren. Zie nu eens, hoe ver je het brengt met al die mooie stelregels: geen stuiver op zak en op Nieuwjaarsdag moet jelui droog brood met een stukje kaas eten!«

Met een fieren blik zag Alfred hem aan en Gonda nam een' flinken hap van het tarwebrood, dat zij op zij gelegd had, om het heerlijke suikerwerk en de zilveren papiertjes te bewonderen.

»Ja, ja, trekt nu maar een vroom gezicht, zeide Jacob, »dat zal je weinig baten. Maar ik weet eigenlijk niet, waarom ik hier langer mijn tijd verpraat. Liever ga ik naar den schouwburg, waar mijne kameraden mij wachten. Jelui hebt mijne lekkernijen veracht, ik zal wel anderen vinden, die minder zwaarigheid maken, en het zal jelui nog berouwen, dat je mij hebt afgewezen.«

Hij pakte alles bijeen, deed het in den zak en ging fluitend weg. Gonda was geheel ontsteld: Hij is boos op ons,« zeide zij, toen Jacob zich wat verwijderd had.

»Beter dat hij boos op ons is, dan dat wij iets doen, dat slecht is en ons geweten bezwaart.«

»Maar het was toch goed van hem ons de helft van zijne vondst te geven,« hernam Gonda.

Alfred schudde het hoofd. »Ik vrees maar al te zeer, dat hij het niet gevonden heeft. Zie je, Gonda, niet allen, die verkeerde dingen doen, zijn slecht, er zijn ook zwakken onder, die nadoen

wat zij anderen zien doen en dan tot zich zelve zeggen: Waarom zou ik er niet zoo'n makkelijk leven van nemen als zij. Dat is het juist, wat Jacob in het ongeluk stort; hij heeft, als hij alleen is, geen lust in zulke booze streken, maar hij ziet slechte voorbeelden en volgt die na. God geve, dat hij nog ter rechter tijd terug keere!»

»Wat zijn wij toch gelukkig, dat men ons vroeg aan werken gewend heeft!» zeide Gonda.

»En dat we zoo'n goede grootmoeder hebben, die ons geleerd heeft, tot God te bidden en Hem lief te hebben en te doen wat recht is, al zou het ons ook leed of schade doen!»

»Ach, wanneer zullen wij haar wederzien!» riep Gonda.

»Wie weet? Misschien eerder dan wij denken,« zei Alfred.

Onder dit gesprek gingen de kinderen arm in arm naar hun kamertje terug. Nadat zij God samen gebeden hadden, of Hij hen wilde zegenen, hunne lieve grootmoeder bewaren en hun gezondheid en werk wilde geven, begaven zij zich ter ruste en waren spoedig in het land der droomen en sliepen als rozen.

IV.

EEN DIEFSTAL.

Den volgenden morgen stond Alfred met het aanbreken van den dag op. Zijne zuster sliep nog, toen hij reeds door de straten van Parijs zijn gewoon geroep: »Schoorsteenen te vegen« deed weergalmen.

Het weer was niet uitlokkend; er hing een dichte nevel; grauw en vaal strekte de hemel zich boven de stad uit en alle voorwerpen waren in damp gehuld, zoodat men nauwelijks tien passen voor zich uit kon zien. Alfred hoorde iemand achter

zich aankomen, hij keek om en zag weldra dat het Jacob was. Deze deed of hij Alfred niet zag en wilde hem ontwijken. Hij zag er misnoegd en terneergeslagen uit.

Wat scheelt er aan? vroeg Alfred, die terstond naar hem toeging.

»Wat mij scheelt, antwoordde de andere op bitsen toon, dat ik niets meer bezit, geen enkelen stuiver. Gisteren, toen ik uit den schouwburg kwam, heb ik gespeeld.«

»En alles verloren?«

»Zij hebben mij bestolen, die spitsboeven! maar ik zal het hun betaald zetten. Ik zal wel zorgen dat ik mijn geld terug krijg.«

»Geloof mij, Jacob! zei Alfred, ga niet meer met die slechte kameraden om, zij hebben je al *te veel* schade gedaan. Als je maar zoudt willen werken en niet meer spelen, dan zou je gauw het verloren geld terug verdiend hebben.«

Je hebt misschien gelijk; maar om te werken, moet er werk zijn en ik heb geen werk. Daarenboven heb ik mij zoo aan het leegloopen gewend, dat de minste arbeid mij vermoeit; ook word ik te groot, om in de schoorsteen te kruipen en een ander handwerk heb ik niet geleerd.

»Hoor eens, zei Alfred, »het noodigste is: voor vandaag wat te eten te hebben; ga met mij mee. Als wij werk voor twee vinden, dan help ik je en dan komt het wel in orde en is het maar voor één, welnu, dan zullen we samen deelen.«

»Je bent een rechte landsman, je hebt een hart van goud!« riep Jacob. »Ik wenschte, dat ik ook zoo was en de wilskracht had, om altijd den rechten weg te gaan, maar ik weet niet, hoe het aan te vangen: mijne goede voornemens duren niet lang en telkens volg ik weer mijne verkeerde neigingen.«

»Omdat je niet gewoon bent ze te wederstaan; beproef het met Gods hulp en het zal je gelukken.«

Terwijl zij zoo al pratende voortliepen, werd op eens boven hen een venster geopend en eene vrouw riep naar omlaag: »Hei daar jongens, kom eens boven!: Zij gingen het huis binnen en klommen twee trappen hoog.

»Wat ben ik blij, dat ik jelui juist zag,« zeide de vrouw; »gisteren is het roet in den schoorsteen in brand geraakt en

mijnheer heeft mij bevolen, voor hij van morgen uitging, den schoorsteen te laten vegen, eer hij weer thuis komt.

Vervolgens bracht zij de beide knapen in de studeerkamer van een dokter en spoorde ze aan, om zoo gauw mogelijk klaar te komen.

De schoorsteen was nauw en Alfred, als de kleinste, maakte zich gereed er in te klimmen. Hij trok zijn buis uit, terwijl zijn kameraad de kamer uitliep om een laken te halen, om het voor den schoorsteen te hangen, om de meubels niet vuil te maken.

Toen deze voorbereidingen klaar waren, kroop Alfred achter het laken; Jacob bood hem zijn rug aan om er op te gaan staan en terstond verdween hij in den schoorsteen. Nu begon hij al hooger klimmende te vegen en te krabben, tot hij, hoog boven de daken vroolijk zijn liedje deed hooren.

Toen hij weder beneden kwam, was Jacob niet in de kamer, maar kwam er juist weer in met de luishoudster, die een bezem en een emmer droeg om het roet op te nemen. Alfred wilde het in zijn' zak doen, maar Jacob zei, dat het niet noodig was en hielp de juffrouw den schoorsteen schoon te maken. Zij wilde hun slechts tien stuivers betalen, maar Alfred zei, dat de schoorsteen hoog en lastig te vegen was, zoodat hij wel twaalf stuivers verdiend had. Jacob stelde zich echter gemakkelijker tevreden; het scheen, als wenschte hij zoo gauw mogelijk weg te komen.

Toen zij weer op straat waren, gaf hij de tien stuivers aan Alfred, die er op stond, dat hij de helft er van zou nemen.

»Neen, neen,« zeide Jacob op gejaagden toon, »houd het maar heelemaal,« en nadat zij nog eenige schreden verder waren gegaan, was Jacob plotseling verdwenen.

Alfred begreep niet wat dat te beteekenen had; daar hij echter gewoon was, dat Jacob spoedig genoeg had van zijn gezelschap, zoo maakte zijne verdwijning weinig indruk op hem en vervolgde hij zijn' weg. Voor den winkel van een boekhandelaar bleef hij staan en keek naar de boeken, die voor het raam uitgestald lagen. Hij dacht aan Gonda en de wensch kwam in hem op, haar een boek met mooie verhaaltjes als

Nieuwjaarsgeschenk te geven. Eén boek vooral beviel hem al heel bijzonder, temeer daar hij het net kon betalen met het geld dat hij zoo pas verdiend had. Hij ging den winkel binnen, kocht het boek en legde juist zijn geld op de toonbank, toen zijne aandacht getrokken werd door een onverwacht geraas en geschreeuw. Men riep: »Houdt den dief, houdt den dief!« en tegelijk zag hij drie, vier mannen in een' draf den winkel voorbij snellen. Alfred ging naar buiten en zocht naar den dief, die vervolgd werd; hij zag echter niemand, die vluchtte of in onrust scheen te verkeereren.

»Daar is hij! daar is hij!« riep eene vrouw, »houdt hem vast, het is die kleine schoorsteenveger!« Tegelijkertijd voelde Alfred zich onzacht bij den kraag gepakt; de voorbijgangers stonden stil, het volk liep te hoop, een man dreigde hem met de vuist: »Ben jij het dus, kleine deugniet, die de huizen binnensluipt om te stelen en dan de verdenking op eerlijke lieden wilt laten vallen?«

»Ik heb niet gestolen!« zeide Alfred met verontwaardiging.

»En wie heeft dan het twintigfrancstuk weggenomen, dat mooie goudstuk, dat op de schrijftafel van den dokter lag? Heb ik het soms zelf gedaan? Wou je dat soms zeggen, kleine slang?« riep eene vrouw, in wie Alfred de huishoudster herkende, bij welke hij zoo even geveegd had.

»Laten we hem doorzoeken!« riep eene stem.

»Ja, ja, doorzoek hem!« herhaalde men van alle kanten.

De portier, die met de vrouw was meegeloopen, wilde Alfred zijn buis uittrekken, maar deze bood zoo'n krachtigen tegenstand, dat de man een der omstanders te hulp riep.

»Wel zeker, 't zal je niet veel baten, of je 't al wilt belletten, we zullen 't best met je klaar spelen, kleine spitsboef!« Alfred verbleekte.

»Wacht,« zeide hij, »ik zal zelf mijn buis wel uittrekken.«

»Die moeite kun je wel sparen,« en met deze woorden rukte de man zijn buis van het lijf, doorzocht de eene zak, vervolgens de andere, haalde een stukje papier voor den dag, maakte het open en toonde den omstanders met een triomferenden blik een nieuw goudstuk!

Eene algemeene verontwaardiging maakte zich van de omstanders meester, men schreeuwde van alles door elkander: »Wat een dief! - - O die kleine gauwdief! — dat's afschuwelijk. — En nu zegt men nog dat die Auvergners zulke eerlijke lui zijn! - - Naar de gevangenis met hem!»

»Neen, brengt hem bij den commissaris van politie.«

»Ja, ja, vooruit met hem!»

»Hij is nog geen twaalf jaar en al rijp voor de galeien!« krieschte een oud vrouwtje.

»'t Is te hopen, dat hij geen vader of moeder meer heeft,« riep weer een ander. »Zoo'n bengel zou ze maar grijze haren doen krijgen en hun hart van verdriet doen breken!«

Onder al de harde woorden en beschimpingen, die van alle kanten hem werden toegeworpen, bewaarde Alfred het stilzwijgen. Geen enkel woord van verdediging kwam over zijne lippen. Hij stond roerloos; zijn borst hijgde zichtbaar en de trekken van zijn gelaat drukten de diepste smart uit, maar hij weende niet.

De beide mannen duwden hem bij de schouders vooruit: »Voorwaarts deugniet!«

V.

DROEVIGE DAGEN.

De dag was lang en treurig voor Gonda. Tevergeefs zocht zij haar broeder op alle plaatsen, waar zij gewoon waren elkander te ontmoeten. Tegen den avond nam hare onrust toe, maar zij hoopte nog. Misschien had hij werk gevonden dat hem langer dan anders bezig hield. Zij begaf zich naar haar zolderkamertje, knielde neder en bad in haren angst tot God. Vervolgens zette zij zich neder op den rand van haar stroo-

leger, luisterde aandachtig naar ieder geluid dat zij vernam en sprong ieder oogenblik op, in de meening de voetstappen haars broeders te hooren.

Zoo verging het eene uur na het andere; de nacht ging voorbij, maar niemand kwam.

Jacob was ook niet thuis gekomen.

Nauwelijks was de dag aangebroken of Gonda doorkruiste de straten van Parijs om haar broeder te zoeken. Zoo ras zij van verre schoorsteenvegers in het oog kreeg, ijelde zij naar hen toe, in de hoop Alfred te vinden, of althans iets van hem te vernemen, maar altijd tevergeefs.

Op deze wijze gingen twee dagen voorbij, terwijl haar angst zóó zeer toenam, dat zij nauwelijks in staat was, voedsel tot zich te nemen. Uitgeput van vermoënis en zorg bleef zij den derden morgen staan bij een paar Auvergners, die bezig waren met dobbelen.

»Hebt jelui Alfred niet gezien?« vroeg zij hun.

Het was zeker de twintigste maal, dat zij deze vraag deed, zonder een ander antwoord te krijgen dan: Neen! of: Wij weten niet wie Alfred is.

Ditmaal echter antwoordde een der jongens: »Alfred, die bij vader Bourry woont, die kleine, die altijd bij je is?«

»Ja,« zeide Gonda, »heb je hem gezien? en haar oog begon te schitteren.

»Zeker hebben we hem gezien.... 't Is jou beurt Karel, gooi op!«

»Wanneer, o zeg mij, wanneer?« vroeg Gonda met ontroerde stem, en een straal van hoop teekende zich op haar gelaat.

»Nu, niet zoo lang geleden.... Dat was goed gegooid! Een klein beetje verder en ik had gewonnen!«

»Wanneer dan heb je mijn broeder gezien?« zei Gonda met ongeduld.

»Je broer? Is het je broer? Zeg eens Karel was je er niet bij? Het was bij de brug; ze waren met hun tweeën, Jacob en hij.«

»Was het gisteren?«

»Gisteren.... ja.... gisteren morgen.... Gewonnen! Betalen Karel! Wil je nog meer spelen?«

»Ben je wel zeker, dat het gisteren was?« vroeg Gonda weer.

»Neen, neen, wacht een oogenblik . . . zei ik gisteren morgen? Het was eergisteren of voor eergisteren . . . wacht even, laat ik mij eens bedenken . . . ik had juist den schoorsteen in No. 11 geveegd en toen ik den kerel om een Nieuwjaarsfooï vroeg, zei hij: »Er is maar één Nieuwjaarsdag in het jaar, je komt te laat. Het was dus de dag na Nieuwjaar.«

»Het is dus drie dagen geleden,« zei Gonda, drie dagen dat men hem niet gezien heeft!»

»Misschien is hij uit een schoorsteen gevallen,« hernam de andere: »meer is niet noodig om een been te breken en naar het ziekenhuis gebracht te worden; dat gebeurt elken dag.«

»Er zijn er ook wel doodgevallen,« voegde de andere er aan toe, je moogt dus nog wel blij zijn, als hij maar een been gebroken heeft.«

Gonda antwoordde niet; zij voelde, dat zij duizelig werd. De gedachte, dat een ernstige, misschien een doodelijke val haar broeder getroffen had, was wel in de eerste oogenblikken in haar hart opgekomen, maar zij had die met alle kracht teruggedrongen. Zij had God met zulk eene innigheid gebeden, haar deze beproeving te besparen, dat het haar tot kalmte had gebracht; maar nu men daarvan sprak als van een heel gewone en zeer waarschijnlijke zaak, scheen het bij haar vast te staan, dat Alfred het een of ander ongeluk was overkomen of dat hij wellicht reeds dood was. Hare knieën knikten, zij wilde zich vastgrijpen, maar verloor haar bewustzijn en viel op den grond.

Eene vriendelijke stem bracht haar tot bezinning. Zij opende de oogen: alle voorwerpen dansten voor hare oogen en de grond, waarop zij zat, scheen te draaien. Snel sloot zij weder de oogen, om dit pijnlijke gevoel te ontgaan. Men hield een glas aan hare lippen en zij hoorde: »Drink eens, kindlief!«

Na eenige oogenblikken keerden hare krachten terug: »Ik ben beter, heelemaal beter,« zeide zij en beproefde op te staan en eenige schreden te doen, maar de jonge dame, die haar ondersteunde, stond er op, dat zij mee zou gaan naar hare

woning, en Gonda volgde haar werktuiglijk, terwijl hare gedachten steeds bij Alfred waren.

»Ik geloof heusch, dat je sedert gisteren niets gegeten hebt, arm kind,« zeide de dame, »je pols slaat zoo zwak!«

»O, ik heb geen honger,« zeide Gonda.

Men bracht haar brood en soep en zij deed moeite om eenige lepels naar binnen te krijgen, meer op aandrang, dan dat zij er behoefte aan had, toen onverwachts een oude heer door de voorkamer kwam en op barschen toon tot de jonge dame, die zijne dochter scheen te zijn, zeide:

»Wie heb je daar nu weer in huis gebracht? Weer een nieuwe beschermeling, een van die leegloopsters die maar bedelen om het geld te versnoepen.«

»Deze bedelde niet, papa,« antwoordde de jonge dame op levendigen toon, nadat zij de deur gesloten had, opdat Gonda het gesprek niet zou hooren. »Ik vond haar bewusteloos op de straat liggen en u hadt, zoo goed als ik, medelijden met haar gehad.«

»Dat is niets dan komedie! Ik geef aalmoezen aan blinden en grijsaards en aan al dezulken, die niet meer werken *kunnen*, maar niet aan kinderen, die niet werken willen. Dat is goed om er slecht volk van te maken, zooals ik je wel honderdmaal gezegd heb.«

Ik zou mij al zeer in dat gelaat moeten vergissen, maar het schijnt mij een eerlijk kind toe.«

De deur ging zachtjes open en Gonda trad bedeesd in de kamer.

»Nu ga ik heen, juffrouw, en ik dank u voor uwe goedheid,« zeide zij.

De jonge dame trad op haar toe, en stopte haar eenige stuivers in de hand. Gonda keek naar het geld, kreeg eene kleur en bleef met de geopende hand op dezelfde plaats staan.

»Dat is voor u,« zeide de dame.

Maar ik heb niets gedaan, om dat geld te verdienen.«

»Ik geef het u.«

Gonda zweeg een oogenblik. »Ik zou het liever verdienen,

juffrouw!« zeide zij. -Ik zou gaarne iets voor u willen doen, als gij mij zoudt willen gebruiken.«

De oude heer, die een courant zat te lezen, hief het hoofd op, keek het kind met opmerkzaamheid aan en riep Gonda tot zich.

»Hoe oud ben je, en hoe heet je?«

»Ik ben tien jaar en heet Gonda.«

»Zoo, en heb je geen ouders of broers?«

»Mijn vader is dood en mijne moeder ook en mijn broer heet Alfred.«

»En waar is Alfred?«

Het kind antwoordde niet, maar barstte in tranen uit. Slechts met groote moeite en onder hevige snikken gelukte het de arme Gonda aan den ouden heer en de vriendelijke jonge dame te vertellen, dat haar broeder een schoorsteenveger was, dat zij altijd samen geweest waren en zooveel van elkander hielden. Maar sinds drie dagen was Alfred niet thuis gekomen, ze had hem overal tevergeefs gezocht en wist niet wat hem overkomen was!

De oude heer schudde het hoofd, nam een snuijfe en zeide:

»Misschien is hij aan het vechten geweest of hebben slechte kameraden hem meegetroond, de politie heeft hem 's nachts op een hoek van eene straat gevonden en ingerekend.«

»O neen!« riep Gonda op levendigen toon. »Het heele jaar is hij nog geen enkelen avond na acht uur thuis gekomen. Er moet hem een ongeluk overkomen zijn, dat is zeker.«

»Welnu, dan zullen we onderzoek naar hem laten doen in de ziekenhuizen,« zeide de oude heer. Hij zette zich aan zijne schrijftafel, schreef een brief, verzegelde dien en gaf hem aan Gonda.

Ziedaar, gij wilt het geld verdienen, mijn kind, bezorg dan dezen brief aan zijn adres; ik zal van mijn kant alle nasporingen doen, om uw broeder te vinden; kom morgen maar terug, en verneem ik vandaag niets, dan overmorgen, zoo lang tot wij bericht van hem hebben. Naar u te oordeelen moet het een brave jongen zijn.«

»Ach, hij is zoo goed, mijnheer, zoo goed!« en Gonda vouwde hare handen en begon opnieuw te weenen.

»Kom nu, lieve kleine! wees nu maar niet al te bedroefd, wij zullen hem wel weer vinden,« zeide de jonge dame.

»God geve het, lieve juffrouw!» riep Gonda, nam het geld en den brief en vertrok.

Zij liep zoo vlug als zij kon; het was alsof haar een pak van het hart was genomen. Zij kreeg weer moed om te werken, sliep dien nacht een weinig en was den volgenden morgen reeds om acht uur bij hare beschermster.

Het was nog te vroeg, er kon nog geen bericht zijn; zij moest den volgenden dag terugkomen. Maar iederen dag, dat zij kwam, was het altijd weer dezelfde boodschap. Alle nasporingen waren tevergeefs.

Gonda had hare gewone levenswijze voortgezet; zij werkte om brood te hebben en zij at haar brood om hare krachten te onderhouden, zonder een straal van vreugde, zonder een oogeblik van bemoediging.

Als haar dagwerk ten einde was en de avond daalde, zette zij zich menigmaal op den hoek van eene straat op een steen neder en dacht er aan, dat het de tijd was, waarop zij gewoon waren om hunne verdiensten van dien dag bij elkaar te doen, om over grootmoeder en hun dorpje te spreken en tot God baden, om hen, de twee arme weezen, te beschermen en te zegenen. En wanneer zij dan uit deze gedachten plotseling tot de droeve werkelijkheid terugkeerde en zich eenzaam en verlaten in de wereld gevoelde, dan drukte het haar zoo terneer, dat zij slechts met moeite haar armzalig strooleger bereikte.

VI.

EEN GEHEIMZINNIGE AFSpraak.

Op zekeren avond zag Gonda op eenigen afstand voor zich een opgeschoten jongen gaan, in wien zij, naar zijn gang en houding te oordeelen, Jacob meende te herkennen. Zij versnelde

haar stap en toen zij hem zoo dicht genaderd was, dat hij haar hooren kon, riep zij hem halfluid bij zijn naam.

Hij keek om, zag haar aan en liep weg.

Intusschen was zij nu zeker dat hij het werkelijk was en liep hem na; daar Jacob echter zijn pas versnelde, werd de afstand tusschen hen steeds grooter. Evenwel vertraagde hij nu en dan in het loopen, alsof het scheen dat hij op haar wachtte; kwam zij echter wat naderbij, dan begon het spelletje opnieuw.

Het was blijkbaar, dat Jacob haar wel wilde spreken, maar haar eerst in een meer verwijderd gedeelte der stad wilde lokken.

Eindelijk bereikte hij een nauw en afgelegen deel der stad; Gonda was hem steeds gevolgd en had hem geen oogenblik uit het oog verloren. In eene smalle, kromme steeg, die door het matte schijnsel van eene enkele lantaarn nog donkerder scheen, keek Jacob nog eenmaal om en bleef staan. Nog maar weinige schreden had Gonda te doen om hem te bereiken, plotseling was hij verdwenen. Ze was er zeker van, hem nog geen minuut geleden op die plek gezien te hebben. Zij keek naar alle zijden, voor zoover het schemerlicht het haar vergunde — er was niemand.

Langzaam schreed zij voorwaarts in de richting, waar zij Jacob het laatst gezien had. Daar bemerkte ze in een donkeren hoek eene soort van inham in den muur en daarin eene lage deur. Zij duwde tegen die deur; ze ging open, maar viel terstond weer toe, toen zij een' stap vooruitging. Hier was het stikdonker; voorzichtig schoof zij haar éénen voet vooruit en voelde eene trap, die naar omlaag leidde, naar een' kelder of een onderaardsch hol.

Waar was zij? Wat zou zij doen? Zij luisterde aandachtig en meende te hooren ademen in hare nabijheid.

«O Jacob,» zeide zij op smeekenden toon, »als ge hier zijt, spreek dan tot mij, spreek tot mij, Jacob!»

«Stil,» zeide eene stem, »ik heet hier geen Jacob meer, maar Anton.»

»Anton, Jacob, zoo ge wilt, weet ge niets van Alfred? Zeg mij, waar is Alfred?»

»Weet je dat niet? Hij is in de gevangenis!

»In de gevangenis?« herhaalde Gonda, »wat? waarom is hij in de gevangenis?«

Jacob gaf geen antwoord.

»Je moet me zeggen, waarom hij in de gevangenis zit, hoor je!« ging zij op driftigen toon voort.

»Omdat hij gestolen heeft.«

»Hij, Alfred? Neen, neen! Je liegt, je wilt me bang maken, Jacob.«

»Ik zeg, je, dat men hem voor diefstal ingerekend heeft!

»Maar dat is eene leugen, eene schandelijke leugen; je weet wel, dat het niet waar is Jacob; je weet, dat het niet waar kan zijn!«

»En al wist ik dat, wat zou dat helpen? Dat zou aan de zaak niets veranderen.«

»O, goede God!« riep Gonda diep bedroefd, »hij, van diefstal beschuldigd, hij, die liever van honger zou sterven, dan dat hij een' enkelen beet van eens anders brood zou nemen!

»Ja, dat was zijn geliefkoosde stelregel,« bromde Jacob.

»Wat moet er nu gedaan worden?« vroeg Gonda.

»Ja, dat weet ik niet.«

»Als ik eens naar de rechters ging, en hun zeide, dat men hen verkeerd heeft ingelicht, dat Alfred nooit van eenig mensch iets gestolen heeft.«

»Loop heen, denk je dat de rechters zich daaraan storen?«

»Ach, Jacob! goede Jacob! help mij toch. Misschien als wij eens goed overleggen, vinden wij wel een middel om hem vrij te krijgen.« Gonda drukte Jacobs handen tusschen de hare en Jacob voelde de warme tranen er op vallen.

»Een middel? Ik weet er heusch geen, maar: komt tijd, komt raad; ik moet er eens over denken en met de vrienden over spreken.«

»Maar als hij veroordeeld werd, en het te laat was!« riep Gonda.

»O, zoo gauw gaat het niet voor het gerecht, maar toch, zoo heel lang zal het niet meer duren. Hoor eens, Gonda, kom morgenavond . . . .«

»Ja,« zeide zij, »ik zal morgenavond hier terugkomen.«

»Neen, hier moet gij niet terugkomen. Ik wil voor een' kameraad, een' landsman wel wat wagen, maar ik heb geen trek, om mij ook te laten inrekenen.«

»Waar moet ik dan komen?« vroeg Gonda.

»Aan het water, onder den boog van den Pont-Neuf, morgenavond om tien uur.«

»Ik zal komen, en dan zult gij . . . .«

Op dit oogenblik werd er driemaal zacht op de deur geklopt, die Jacob uit voorzorg gesloten had. Hij hield plotseling de hand voor Gonda's mond, duwde haar tegen den muur, plaatste zich voor haar en vroeg:

»Wie is daar?«

»Een kameraad voor hand, beurs en koord,« antwoordde de buiten staande. Daar dit het gewone wachtwoord was voor de bende, die hier samenkwam, opende Jacob de deur.

Een man kwam gebukt naar binnen, en ging de trap af. Jacob liet hem ongehinderd passeeren.

De deur was half opengebleven; Gonda wilde gaan en Jacob liet haar vertrekken. »Morgenavond om tien uur,« fluisterde hij haar nog eens in het oor. Zachtjes werd de deur achter haar gesloten en zij stond alleen in de stille, nauwe steeg.

Met een bezwaard hart en het hoofd vol van alles, wat zij gehoord had, stapte zij een tijdlang in gedachten voort, zonder acht te geven op den weg, dien zij gaan moest. Al hare gedachten waren verward.

Alfred, dien zij altijd als een vader had liefgehad en geëerd, Alfred, dien zij altijd trouw en eerlijk gezien had, Alfred in de gevangenis en van diefstal beschuldigd! Ach, het was niet mogelijk, en toch, Jacob verzekerde het en hij kon het weten, want men had hen samen gezien. Alfred kon zich toch niet hebben laten verleiden door slechte kameraden, hij, die altijd zoo beslist het kwaad afkeurde en altijd trachtte het goede te doen.

Dat ook hij een zondig hart had, en ook voor hem de mogelijkheid bestond tot het kwade te vervallen, die gedachte kwam niet bij haar op.

Aldus peinzende kwam Gonda, die hier heg noch steg wist, aan eene zijstraat, die zij herkende en bereikte eindelijk hare woning. Maar zij was zoo uitgeput, zoo vermoeid naar lichaam en geest, dat zij voor het eerst sedert langen tijd doorsliep tot den morgen. Het was klaar dag, toen zij wakker werd; zij stond op, kleeedde zich aan en spoedde zich naar beneden. Nauwelijks was zij echter op straat of zij bedacht zich, dat er geen reden was om zich zoo te haasten.

„Hij komt eerst van avond,“ zeide zij met een' diepen zucht.

VII.

EENE NACHTELIJKE BIJeenKOMST.

De dag ging langzaam voorbij, en toen het avond was, ging Gonda naar huis. Zij had behoefte om te bidden, God om hulp en bescherming aan te roepen bij de samenkomst, die haar stond te wachten. Zij wist dat Alfred Jacob niet vertrouwde en wat zij den vorigen avond gezien had, werkte niet mede om haar gerust te stellen. Hij vreesde ingerekend te worden, zooals hij zeide. Zijn geweten was dus niet gerust. En waarom was hij sedert een paar weken verdwenen?

Wie waren die vrienden, waarmee hij moest spreken? Wat beteekende die vreemde, geheimzinnige woning, waarheen hij haar, langs verschillende omwegen gebracht had, zoodat zij die onmogelijk weer kon vinden?

Op al die vragen kon Gonda geen antwoord vinden; het bleef voor haar eene duistere zaak. Toch viel het haar geen oogenblik in, om maar liever die samenkomst te mijden.

Het sloeg negen uur.

In het donker ging zij de ladder af, die naar haar zolderkamertje voerde en sloop stilletjes het huis uit waar reeds alles

in diepe rust was. Het geratel der rijtuigen, de schitterend verlichte winkels, de menigte menschen, die evenals overdag de straten vulde, maakten haar angstig.

Eindelijk bereikte zij de kade, ging die langs tot aan den Pont-Neuf, ging de brug over en bereikte de watertrap, die zij voorzichtig afging. Er viel een dichte, koude motregen: half sneeuw, half regen. Het water was hoog, zoodat er maar een smalle rand overbleef tusschen het water en den kaaimuur, die daarenboven nog telkens door een riool werd afgebroken, waardoor zij alle kans liep te vallen.

Zij schreed voorzichtig langs den muur over het modderige voetpad, daarbij gebruik makende van het zwakke schijnsel dat de lantaarns der wagens en rijtuigen door den dikken nevel wierpen. Bij tusschenpoozen was het volslagen duister en moest zij blijven staan, daar zij het water niet van het voetpad kon onderscheiden. Eindelijk bereikte zij den eersten boog van de brug, waar zij Jacob zou wachten. Grootte steenblokken, die tot herstelling van de brug moesten dienen, bedekten de geheele ruimte, tusschen het water en den kaaimuur. Gonda vond tusschen twee dier steenen een geschikt plaatsje, waar zij eenigszins beschut was tegen den wind, die over de rivier woei en haar de sneeuw in het gezicht joeg. Onophoudelijk hoorde zij boven zich het rollen der rijtuigen en het stappen der voetgangers; langzamerhand begon dat te verminderen en werd eindelijk nog maar bij tusschenpoozen vernomen.

Het moest al lang 10 uur zijn.

Eindelijk hoorde zij in de verte een klok, zij telde een, twee, drie, vier . . . maar het geklots van het water tegen de pijlers van de brug overstemde het geluid der klok en zij raakte haar tel kwijt. Het moest op zijn minst 11 uur zijn; Jacob had haar vergeten.

Het scheen, dat het water van minuut tot minuut steeg en tusschen de steenen drong waarop zij zat. Zij maakte eene beweging om op te staan en weg te gaan, toen een zacht geruisch, dat zij in hare nabijheid meende te hooren, haar terug hield. Inderdaad er moest iemand naderen, het waren twee personen, want zij hoorde zacht spreken.

»Anton is een onnoozele hals, die ons allen in gevaar brengt om ingerekend te worden,« hoorde zij zeggen, »den vorigen nacht heeft hij voortdurend hardop in den slaap gesproken en Alfred en Johan en ik weet niet wat al meer geroepen en van morgen, toen hij aangewezen was om mee te helpen bij een mooi zaakje, heeft hij gezegd, dat hij er niets mee wilde te doen hebben. Het is geen jongen, waar men staat op kan maken en het is dwaas geweest, dat we hem onder de vrienden opgenomen hebben.«

»Ik ben het volkomen met je eens, veel moed toont hij niet, maar dat kan nog komen.«

»Geloof mij, dat komt niet. Het is nu al zes weken dat hij tot de onzen behoort, en hij heeft ons nog geen enkel voordeel aangebracht.«

»En toch is hij niet ongeschikt; daarenboven, we kunnen hem niet loslaten, hij weet al onze geheimen en zou ons kunnen verraden.«

»Ja, dat is het ergste; maar wij zullen verstandig doen, als we hem van onze vangst niets meedeelen. Maar zeg eens, waar zullen we onzen buit van heden avond laten? Het zou al te gek zijn, indien men ons straks inrekende, dat ze twee horloges en eenige oorringen bij ons vonden.«

»We moeten ze maar naar ons oude plaatsje brengen, je weet wel —«

Gonda hoorde ze steeds nader komen; plotseling bleven zij staan.

»Daar is iemand, ik heb beweging gezien. Wie is daar?« —

Gonda wilde antwoorden, maar kon van angst geen geluid geven en eer zij tot bezinning kwam, had reeds iemand anders op die vraag geroepen: »Een goed vriend!«

Zij herkende de stem van Jacob; daarop verwijderden zich alle drie, zacht met elkander pratende.

Na eenige oogenblikken kwam Jacob alleen terug.

»Pst! pst! Gonda!«

»Hier ben ik,« zeide zij nog sidderende van angst.

»Ik ben toch eigenlijk dwaas, zooveel te wagen. Als het ook niet voor een landsman was!«

»Het is ter wille van Alfred, zei ze, »hij zou hetzelfde voor u doen.«

»Dat is nog zoo zeker niet. Maar wij moeten onzen tijd niet verpraten. Luister goed en doe alles wat ik je zeg.«

»Alles, alles, wat mogelijk is, om te bewijzen, dat Alfred geen dief is.«

»Binnen eenige dagen zal je voor het gerecht moeten verschijnen, men zal je vragen of Alfred gespaard heeft, of hij geld overlegde . . . .«

»Maar . . . .« viel Gonda hem in de rede.

»Laat mij uitspreken. Ge moet *ja* zeggen. Men zal je vragen, hoeveel hij had: dan zeg je stoutweg *twintig franc*, een goudstuk van twintig franc. Je moet er bij zeggen, dat hij het je op Nieuwjaarsdag nog heeft laten zien.«

»Maar dat is niet waar, hernam Gonda, »dat kan ik niet zeggen, dan zou ik liegen.«

»Nu ja, dan lieg je maar. Is dat zoo erg?«

»Nee, neen, ik kan niet, ik mag niet liegen. God verbiedt het.«

Best hoor! Dan wordt Alfred tot de galeien veroordeeld.«

»Tot de galeien! Zou men hem naar de galeien zenden?«

»Ja, als je hem niet wilt redden.«

»O, goede God! Wat moet ik doen! Wat zal er van ons worden!« riep Gonda in angst en radeloosheid uit. »Jacob, is er dan geen ander middel?«

»Nee, ik weet geen ander.«

»Maar Alfred heeft mij zoo dikwijls gezegd, dat men nooit slechte dingen mag doen, al was het voor een goed doel; en het is heel slecht, zoo te liegen, tegen Gods gebod. Ik zal aan de rechters zeggen, dat Alfred onschuldig is, dat ik het zeker weet.«

»Waarlijk, een mooi bewijs! Ze zullen je uitlachen. Kort en goed, je moet zeggen, dat hij twintig franc had, dat hij het je gezegd heeft en dat hij het je heeft laten zien.«

»Ach, ik wou dat het waar was!« riep Gonda.

»Nu, goeden nacht, doe wat je wilt: ik wasch mijne handen in onschuld.«

En Jacob ging weg.

Gonda wilde hem volgen, maar zij was zoo stijf van de kou, dat zij zich niet kon bewegen. Eindelijk greep zij moed en kwam met veel inspanning op de kade. De nevel was zoo dicht, dat zij nauwelijks tien passen voor zich uit kon zien. Zij kroop weg in eene poort om een nachtwacht te laten voorbijgaan. Zij beefde bij het minste gerucht, als had zij zelve een boos geweten.

Eindelijk bereikte zij haar dakkamertje en wierp zich op de knieën, God dankende, dat Hij haar uit zoo'n groot gevaar, waarin zij zich straks had bevonden, gered had. Zij had twee uren doorgebracht in de nabijheid van eerlooze menschen en zonder het te willen, hunne geheimen vernomen en bijgevolg in gevaar verkeerd, zich bij hen te moeten aansluiten. Zij kon er niet meer aan twijfelen, Jacob en zijne vrienden waren dieven.

Gonda vatte het plan op, weder naar den ouden heer en de jonge dame te gaan, die zoo vriendelijk geweest waren, alle mogelijke moeite te doen om het verblijf van Alfred op te sporen. Zij wilde hun alles vertellen en ze om raad vragen. Driemaal was zij tot voor de deur geweest, maar zij had den moed niet hun te zeggen, dat Alfred in de gevangenis was, in de gevangenis wegens diefstal. O neen! daartoe had zij niet kunnen besluiten.

VIII.

EEN BRIEF UIT DE GEVANGENIS.

»Hier, kleine! dit is zoeven voor u gebracht,« zeide vader Bourry, de Auvergnier, die onzen kleinen schoorsteenvegers het slaapvertrekje verhuurd had, toen zij op zekeren middag even

thuis was gekomen. Met deze woorden liet hij Gonda een brief zien, waarnaar zij gretig de handen uitstreekte.

Hij kost 3 stuivers,« zeide hij. Gonda zocht in haar zak, maar vond niets; den vorigen dag had zij nauwelijks genoeg verdiend om een broodje te koopen, en heden nog niets.

»Maak toch wat voort!« zeide de man, ik heb geen tijd om twee uren te wachten. Wilt gij den brief of niet? Anders geef ik hem den brievenbesteller terug, hij is nog niet opengemaakt.

»Neen, neen, geef hem mij,« zeide Gonda driftig, »morgen, misschien van avond zal ik u kunnen betalen.«

»Morgen! dat is het gewone praatje van jelui allemaal,« bromde de Auvergnier. »Vroeger waren die twee althans knap en ordelijk, ze lieten mij nooit op de huur wachten, maar sedert de eene er niet meer is, volgt die kleine de manieren van al de anderen. — »Vergeet niet, dat je mij nog twee maanden huur schuldig bent,« riep hij haar achterna.

Gonda hoorde hem niet. Met een kloppend hart nam zij den kostbaren brief mee! Eene inwendige stem zeide haar, dat niemand in de heele wereld dan Alfred aan haar kon denken en een brief aan haar kon laten schrijven. Zij maakte den brief open, maar toen zij beproefde te lezen, kwamen de tranen haar in de oogen. Zij moest verscheidene malen van voren af aan beginnen en eindelijk na veel moeite en inspanning gelukte het haar, het volgende te ontcijferen:

»Ik ben het, mijne arme Gonda, het is Alfred, die u schrijft! Gij moet gedacht hebben, dat ik dood was, en gij zult zeker wel over mij geweend hebben. Het is nu al zes weken, dat ik in de gevangenis zit, ja, in de gevangenis, Gonda! . . .

Op de publieke straat hebben ze mij gegrepen en van diefstal beschuldigd. Dat is hard, nietwaar? Ik heb ook treurige dagen gehad. De politieagenten behandelden mij verachtelijk, omdat zij mij voor een dief hielden en de werkelijke dieven, waarbij ik werd opgesloten, lachten mij uit en plaagden mij dag en nacht, omdat ik huns gelijke niet was. Alle moeite deden zij, om mij aan het verstand te brengen, dat het eene dwaasheid is, eerlijk te zijn en misschien zou ik mij in hunne

strikken hebben laten vangen, als men mij niet van hen weggenomen had. Sedert ik geheel alleen ben, ben ik niet half zoo bedroefd meer. Mijn toorn is geheel bedaard. Ik heb tot God gebeden en als ik nu iets van u te hooren krijg, mijne beste Gonda, dan ben ik gelukkig.

Begrijp eens, dat een boekje, dat ik voor u gekocht had, het middel is geweest, dat ik heb leeren lezen, evenals gij. Ik had niemand, aan wien ik de letters kon vragen, maar ik herinnerde mij nog de meeste, die ik thuis en in school geleerd had en zoo is het mij langzamerhand gelukt.

Men zegt, dat ik spoedig voor de rechtbank moet verschijnen, des te beter, dan zal ik u wederzien.

Gij zult ook in 't verhoor genomen worden. Op alles, wat men u zal vragen, moet gij de waarheid en niets dan de waarheid zeggen, hoort ge? Als men mij veroordeelt, het zij zoo! ik zal trachten den moed niet te verliezen en ik hoop dat gij ook den moed niet zult laten zakken. Vaarwel!

Uw liefhebbende broeder.

Naschrift. Er is hier een gevangenbewaarder, die heel goed voor mij is, hij heeft gezorgd, dat ik in eene andere kamer kwam, zoodat ik niet meer bij de dieven zit, hij is het, die dezen brief voor mij geschreven heeft «

Deze brief was voor Gonda eene ongedachte uitkomst; als het ware een raad, die van Boven kwam. Jacobs bedreigingen omtrent Alfred hadden haar verontrust en waren haar telkens weer voor den geest gekomen. De gedachte, dat haar getuigenis voor de rechtbank den toestand haars broeders kon verergeren, ja, er toe zou bijdragen om hem te doen veroordeelen, vervolgde haar dag en nacht.

Zij had een' geweldigen afkeer van liegen en toch had Jacob haar gezegd, dat dit het eenige middel was om haar broeder te redden. Nu was alle twijfel, alle onzekerheid uit haar hart gebannen, het was haar nu alles klaar en duidelijk, wat zij te doen had.

Het bevel, de wensch haars broeders stemde volkomen over-

een met de inspraak van haar hart. Hij was onschuldig, hij verwachtte zijne vrijspraak alleen van de waarheid!

O, wat was haar hart thans van een' zwaren last bevrijd!

IX.

VOOR DE RECHTBANK.

De dag van het verhoor brak aan; het was een Maandag.

Gonda was als getuige gedagvaard; zij moest echter in eene aangrenzende kamer wachten, tot zij geroepen werd.

Alfred stond reeds voor de rechters. Zijn anders zoo vol en vroolijk gelaat was bleek en ingevallen en de ernstige uitdrukking, die er op lag, stak zonderling af bij zijne kleine gestalte.

»Uw naam?« vroeg de president.

»Alfred Buisson.«

»Uw ouderdom?«

»Bijna 14 jaar.«

»Waar ben je geboren?«

»In het dorp Pont des Eaux, in de nabijheid van den Mont-Doré.«

»Hoe lang ben je in Parijs?«

Zestien maanden.«

»Waar woon je?«

»Bij een landsman, vader Bourry.«

Goed, ga zitten.«

Alfred gehoorzaamde.

Nu begon het verhoor van de huishoudster, op wier aanklacht Alfred was gevangen genomen.

»Ja, mijnheer de president, dat is de dief, hij is het, die kleine slang, die mij bijna mijn goeden naam als eerlijke vrouw

had geroofd; want ziet u, gij moet mij toch toegeven, als een twintigfrancstuk verdwijnt, kan de kat het niet opgegeten hebben en zoo komt de schuld op de dienstbaren. Al is men twintig jaar in dienst, men krijgt toch de schuld, of wordt althans verdacht, als er iets verloren raakt; daarbij moet u bedenken, dat de dokter mij volkomen vertrouwt en nog nooit iets gemist heeft, hoewel hij wel eens 't een of ander vergeet op te bergen, en dat . . .

De president: »Maar dat heeft alles niets met de aanklacht te maken. Zeg, wat gij weet van den diefstal, waarvan gij dezen knaap beschuldigt.«

»Ja, ik beschuldig hem en daar heb ik recht toe. Met zijn schijnheilig gezicht is hij listiger dan eene kat. Een echte spitsboef! Neen, dan was de andere heel wat beter, dien kon men vertrouwen.»

President: »Waren ze dus met hun beiden?»

»Zeker, heb ik u dat niet gezegd? Ziet u, ik was bezig de kamer van mijnheer te vegen en toen ik een oogenblik uit het raam keek, riep de juffrouw van boven, die altijd erg nieuwsgierig is om te weten wat er op de tweede étage gebeurt: »Zeg eens, juffrouw Magdalena,« roept zij, »is de dokter al uitgegaan?« »En ik had bijna lust om haar te antwoorden: »Wat gaat jou dat aan?»

De president: »Ik herinner u nogmaals, dat dit alles niets met de aanklacht te maken heeft; kom tot de zaak.«

»Heb u toch geduld, mijnheer de president; nu ben ik er juist: terwijl ik daar aan het raam sta, zie ik twee kleine schoorsteenvegers voorbijgaan, ik roep ze om den schoorsteen in de kamer van mijnheer te vegen. Daar lag bij vergissing een twintigfrancstuk op de schrijftafel; want ziet u, mijnheer stelt het grootste vertrouwen in mij; hij zegt altijd tegen mij: Magdalena, ik wil niet dat er iets wegraakt op mijne kamer, u is er voor verantwoordelijk. Buitendien heeft hij altijd den sleutel bij zich. Maar juist op dien dag wilde het ongeluk, dat hij uitgegaan was, zonder dat goudstuk op te bergen en ik was zoo onvoorzichtig het daar te zien liggen en het niet weg te nemen.«

»Hebt u *gezien* dat een der kleine schoorsteenvegers het geld heeft weggenomen?«

»Een mooie vraag! Denkt u, dat ze op mij gewacht hebben?«

»Hoe kunt u dan weten, dat *deze* jongen den diefstal gepleegd heeft?«

»Hoe? Daarvoor behoeft men waarlijk geen heksenmeester te zijn. Nauwelijks waren zij vertrokken of daar valt mij het goudstuk in de gedachten. Verschrikt vlieg ik de kamer in, maar jawel, ik had goed zoeken, het was verdwenen.«

»Wat heeft u doen vermoeden, dat deze knaap eerder de dief is, dan zijn kameraad?«

»Vermoeden? Het is geen vermoeden, men heeft toch het blinkende goudstuk uit zijn zak gehaald en wel in het bijzijn van de geheele buurt, zooals de portier kan getuigen, die hem met mij nagelopen is en mij geholpen heeft om hem vast te houden.«

»Weet u, wat er van den anderen jongen geworden is?«

»Nee, van hem weet ik niets, maar u kunt mij gelooven, dat deze kleine de dief is. Daarvoor steek ik mijne hand in het vuur.«

»Hebt u hem alleen in de kamer gelaten?«

»Ja, ... nee ... dat wil zeggen, ik liep uit en in. Ik had immers mijn werk. Het was, terwijl ik even een emmer ging halen om het roet op te nemen, dat de deugniet de streek heeft uitgehaald. Hij zat nog boven in den schoorsteen toen de andere die erg voorkomend was tot mij zei: »Juffrouw, wees zoo goed ons een bezem en eene spons te geven om den vuilen boel op te ruimen? Dadelijk ga ik heen, om het een en ander te ... «

»Dus was het de andere, die alleen in de kamer bleef, daar u zoo even gezegd hebt, dat *hij* nog boven in den schoorsteen zat?«

»Wacht even, mijnheer de president ... Ik was pas in de keuken, toen de andere, als ik omkijk, vlak achter mij staat en zegt: »Doe maar geen moeite juffrouw, ik zal het wel meenemen« en tegelijk neemt hij den emmer en de spons en ik den bezem, en toen we weer binnenkwamen, was de kleine naar beneden gekomen en zag zoo zwart als een Moor. Men

zag alleen het wit van zijne oogen en als hij zich bewoog, vloog er eene wolk van stof om hem heen.«

»Was de schrijftafel, waarop het goudstuk lag, ver van den schoorsteen verwijderd?«

»Ja, tamelijk ver, aan den anderen kant van de kamer.«

»Lag er een kleed in de kamer, of was de vloer gladgeboend?«

»Geboend, als een spiegel zoo glad, dat verzekeer ik u!«

»In dat geval moesten de voeten van den kleinen schoorsteenveger, die zoo pas uit den schoorsteen kwam, sporen van roet op den vloer achtergelaten hebben.«

»Ja, dat is waar, — daar heb ik niet aan gedacht!«

»Ge herinnert u niet, er iets van bemerkt te hebben?«

»Neen, maar u kunt mij gelooven, deze is in ieder geval de dief. Het goudstuk is immers uit zijn zak gekomen. Dat is toch bewijs genoeg!«

De portier, die vervolgens ondervraagd werd, vertelde, dat toen hij de juffrouw van de tweede verdieping had hooren roepen: »houdt den dief,« hij haar op straat was nageloopt en den kleinen schoorsteenveger, die thans terecht stond, had vastgegrepen en het goudstuk uit zijn zak had gehaald. Hij voegde er bij, dat de knaap zich dapper verweerd had, en niet wilde toelaten, dat men zijne zakken doorzocht, zoodat ten laatste twee mannen hem moesten vasthouden.

De president liet nu den dokter voorkomen, van wien het geldstuk gestolen was. Deze meende, het goudstuk, 'twelk de president hem liet zien, te herkennen als het zijne. Het droeg het jaartal van het vorige jaar en was nieuw en blinkend. Hij kon er echter geen eed voor afleggen maar hij geloofde het stellig.

De president: »Alfred Buisson, gij wordt van diefstal beschuldigd. Gij hebt gehoord, wat uwe beschuldigers u ten laste leggen; wat hebt gij tot uwe verdediging aan te voeren?«

»Slechts ééne zaak, mijnheer de president, ik ben onschuldig.«

»Het is niet voldoende, dat gij dit verklaart; uwe onschuld moet ook bewezen worden. Is het waar, dat je alleen in de kamer was, toen je uit den schoorsteen kwam?«

»Ja, mijnheer de president, maar ik ben niet van mijne

plaats geweest, omdat ik bang was, den vloer vuil te maken en mijn kameraad en de huishoudster zijn terstond weder binnen gekomen.«

»Is het waar, dat gij krachtigen tegenstand geboden hebt, toen men u vastgreep om u te onderzoeken?«

»Ja, mijnheer.«

»Men heeft dit goudstuk in den zak van uw buis gevonden, dat kunt gij niet tegenspreken?«

Alfred, op levendigen toon: »Dat doe ik ook niet, het is waar.«

»En kunt ge bewijzen, dat het goudstuk uw eigendom is?«

»Neen, het is mijn eigendom niet. Ik had den vorigen dag! van eene dame, voor wie ik het portier van het rijtuig open maakte, een Nieuwjaarsgift ontvangen en daar zat het tusschen.«

»Hebt gij dat niet dadelijk gezien?«

»Neen, toen ik het goudstuk bemerkte, was het rijtuig al ver weg, en hoewel ik het zoo hard mogelijk ben nageloopt, kon ik het toch niet inhalen.«

»Gij gelooft dus, dat men het u bij vergissing gegeven heeft?«

»Dat is zeker.«

»En waarom droegt ge dat goudstuk in uw zak?«

»Om het terug te geven, als ik het geluk had, de dame, aan wie het toebehoort, weer te zien.«

»Dat is al heel zonderling. Dus volgens uwe verklaring hebt gij dat goudstuk al van Nieuwjaarsdag in uw bezit, zonder het te wisselen, zonder er iets van uit te geven, meenende het eenmaal te moeten en te kunnen teruggeven?«

»Ja, juist, mijnheer de president, zoo is het.«

»En toch droegt ge het bij u en liept daardoor gevaar het te verliezen.«

»Ik had geen betere plaats om het te bewaren, ik hield dat voor het veiligste.«

»Welk jaartal stond er op?«

»Daar heb ik niet naar gekeken, ook kon ik toen nog niet lezen.«

»Zoo, en zijt ge sedert die twee maanden knapper geworden? Kunt ge nu lezen?«

»Ja, tamelijk vlug.«

»Dus, je hebt je den tijd ten nutte gemaakt in de gevangenis! In alles, wat je zegt, is eene eigenaardige vermenging van waarheid en onwaarschijnlijkheid. In je eigen belang raad ik je aan oprecht te zijn en niet te liegen.«

»Ik lieg niet, mijnheer de president,« zeide Alfred en zijne stem beefde. »U behoeft mij niet te gelooven, maar alles, wat ik gezegd heb, is de zuivere waarheid.«

»Hoe moet ik dan het verdwijnen van het goudstuk van den dokter verklaren! Wie heeft den diefstal begaan? Want gestolen is er, dat is zoo klaar a's de dag.«

»Ik heb het niet gedaan,« zei Alfred.

»Verdenkt ge uw kameraad? Waarom bleven jelui niet bij elkaar?«

»Hij verliet mij, toen wij buiten kwamen. Hij zag er onrustig uit, dat is alles, wat ik weet.«

De president liet nu de zuster van den aangeklaagde binnen brengen.

Gonda werd de gerechtszaal binnengeleid; ze was echter zóó onthutst, ze beefde zóó, dat ze niet rechtop kon blijven staan. Ze werd naar eene bank geleid en moest gaan zitten. Ze zag niets, ze hoorde niets en haar hartje klopte, alsof het uit het lichaam wilde springen.

Eindelijk vroeg men haar naam, ouderdom en geboorteplaats en liet gelukte haar met veel inspanning daarop te antwoorden, waarna zij wat kalmer werd.

»Sta eens op,« vervolgde de president, »en kijk den beschuldigde aan; herkent gij hem?«

»O Alfred! Ben jij het, mijn broeder, mijn lieve broeder!« En het arme kind valt hem om den hals, sluit hem in hare armen en wil hem niet meer loslaten. En Alfred, die nog even te voren zich zoo vastberaden en kloek heeft gedragen, weent en snikt met haar mee. Ze hebben alles vergeten, de rechters, de beschuldigers, de toehoorders, de geheele omgeving. Zij zien elkander weder, ze zijn weer vereenigd, na zooveel angst en kommer!

Alfred is de eerste, die weer moed vat en met half verstikte stem zegt: »Wees bedaard, Gonda, ga weer zitten en antwoord!«

Een oogenblik hadden de rechters dit aandoenlijk tooneel gadeslagen, zonder hen te storen.

Eindelijk verbrak de president de stilte en sprak:

»Ik vraag u niet meer, of gij hem herkent. Vat moed, mijn kind en tracht mij duidelijk antwoord te geven. Hebt gij altijd met uw broeder samen geleefd?«

»Wij hebben elkander nooit verlaten, hij heeft voor mij gezorgd, toen ik nog heel klein was, hij was alles voor mij. Hij heeft mij opgevoed, mij uit ons dorp hierheen gebracht en alles wat hij verdiende, met mij gedeeld.«

»Daar je elkander zoo lief hebt, zullen jelui wel geen geheimen voor elkander hebben?«

»O neen, mijnheer!«

»Zooveel te beter, zoo kunt ge ons helpen, de waarheid aan het licht te brengen. Hebt ge den Nieuwjaarsdag met uw broeder doorgebracht?«

»Ja, wij zijn bijna den geheelen dag samen geweest, behalve voor 11 uur 's morgens.«

»Heeft hij u dien dag niets gewichtigs meegedeeld? Heeft hij u iets laten zien?«

»Neen.«

»Heeft hij u niets van een goudstuk gezegd?«

Gonda werd plotseling vuurrood en even snel verbleekte ze. »Een goudstuk,« zeide zij, een weinig binnenmonds. De woorden van Jacob kwamen haar oogenblikkelijk in de gedachte: »Als je niet zegt, dat hij een twintig-franc-stuk heeft, en hij het je heeft laten zien, zoo komt hij op de galeien.«

»Antwoord,« zeide de president op strengen toon. »Wist gij, dat hij een goudstuk had? Heeft hij het u laten zien?«

»Ik wil niet liegen, ik wil in geen geval liegen,« zeide Gonda tot zich zelve; daarop antwoordde zij op vasten toon: »Neen.«

»Wist gij precies, hoeveel geld hij had?«

»Ja, tien stuivers.«

»Geloof ge, dat hij meer had?«

»O neen, stellig niet: want hij was bedroefd omdat ik van thuis sprak en ik zoo erg verlangde er heen te gaan: hij is

zoo goed! Hadden we maar twintig franc, zei ik tot hem.«

»Hebt ge hem dat gezegd? — en wat heeft hij daarop geantwoord?«

»Ik weet het niet goed meer; ik geloof dat hij zei: we willen hopen ze spoedig bij elkaar te hebben.«

»En den volgenden dag?«

»O, den volgenden dag was hij al uit, lang voor ik wakker werd. Dat is nu twee maanden geleden, en daarna heb ik hem niet meer teruggezien.«

»Het getuigenis van uwe zuster stemt niet geheel met uwe verklaring overeen,» zei de president, terwijl hij zich tot Alfred keerde.

»Zij heeft de zuivere waarheid gezegd,« mijnheer de president.

»En waarom hebt gij het voor haar verzwegen, dat het toeval u dien dag een goudstuk had geschonken? Het was toch zeer onwaarschijnlijk, dat dit geld, dat op zoo bijzondere wijze in uw bezit was gekomen, weer opgeëischt zou worden.«

»Daar het mij niet toebehoorde, mocht ik het toch niet gebruiken, mijnheer! Mijn zusje is nog zoo jong en wou zoo graag naar huis. Nu was ik bang, dat, als zij wist, dat ik een twintigfrancstuk had, ze mij zou vragen, om het voor de reis naar grootmoeder te gebruiken en ik het haar niet zou kunnen weigeren. Daarom vond ik het beter haar er niets van te zeggen.«

»Ik weet niet, hoe ik zulk eene groote nauwgezetheid van geweten met de verdenking, die op u rust, kan overeenbrengen. Gaarne zou ik u willen gelooven, — toch blijf ik nog aan de waarheid twijfelen. Nog zoo pas werd uwe zuster plotseling rood en raakte in zichtbare verlegenheid toen er van een goudstuk sprake was.«

»O, u moet op mij geen acht slaan mijnheer de president,« riep Gonda, »u kunt gelooven wat Alfred zegt, hij liegt nooit!«

Thans kreeg de advocaat van de rechtbank het woord om de feiten toe te lichten en aan de hand der wet vrijspraak of vonnis te eischen. Hij ging nauwkeurig alle omstandigheden na, die tegen Alfred getuigden. »Nauwelijks is hij het huis uit, of men bemerkt dat een goudstuk verdwenen is,« zegt de man

der wet. »Men loopt hem na, men haalt hem in en als men hem, ondanks zijn heftigen tegenstand, onderzoekt, zoo haalt men een goudstuk uit zijn zak, dat hetzelfde jaartal draagt als het gestolene. Wel tracht hij thans zijne schuld te ontkennen door eene wonderlijke geschiedenis te verzinnen van eene vergissing, waardoor hij in het bezit van een goudstuk is gekomen, of liever, zooals hij zich uitdrukt, in bewaring heeft gekregen, en toch verklaart zijne zuster, dat hij haar het geldstuk niet heeft laten zien, dat hij slechts tien stuivers rijk was. Zij heeft den wensch uitgesproken, twintig franc te bezitten en hij antwoordt haar: Wij zullen ze zien te krijgen. Den volgenden morgen wordt hij geroepen om een schoorsteen te vegen; hij bevindt zich een oogenblik alleen in de kamer, een Louis d'or, die op de schrijftafel is blijven liggen, valt hem in het oog: de gelegenheid is te gunstig en hij steekt de hand er naar uit. Het is waar, men zou ook zijn kameraad kunnen verdenken, maar deze schijnt niet gevluht te zijn, als een die schuld gevoelt. Ten slotte is het bewijs van den diefstal aanwezig; voor de wet is *hij* de dief, bij wien het gestolen voorwerp gevonden wordt.«

De advocaat verklaart hem schuldig aan diefstal en eischt een jaar gevangenisstraf tegen hem.

Gonda, die met de grootste aandacht heeft geluisterd, kan hare tranen niet langer bedwingen. Zij barst in snikken uit. Haar broeder is bleek maar kalm, het is de kalmte van een gerust geweten.

Nadat de president eenige oogenblikken met de andere rechters heeft beraadslaagd, verklaart hij in den naam van het gerechtshof, dat er nasporing gedaan zal worden naar Jacob, dat de huisheer, vader Bourry nog als getuige zal gedagvaard worden en de uitspraak acht dagen is uitgesteld.

EERLIJK DUURT HET LANGST.

Hoewel Gonda's hart geweldig klopte, bij de gedachte nog eenmaal in deze groote, donkere gerechtszaal te moeten binnentreden en voor zooveel menschen te moeten verschijnen. zoo verwachtte zij den volgenden Maandag toch met groot ongeduld.

Op dien dag zou alles beslist worden. Alfred zou worden vrijgesproken, of hij zou als een dief bekend staan en voor een jaar worden opgesloten. De geheele lente, den geheelen zomer en herfst zou hij dan ver van haar in de gevangenis moeten doorbrengen.

„O neen,“ dacht zij, „dat zal God nooit toelaten!“

Zij wist wel, wie de schuldige was; althans zij twijfelde er niet aan, na hetgeen zij van Jacob gehoord en gezien had en van de dievenbende waarbij hij zich had aangesloten en hoopte vurig dat God de onschuld haars broeders aan het licht zou brengen. Zij liet ook niet na om het Hem op kinderlijke wijze te vragen.

Intusschen was Jacob gevangen genomen en op den bepaalden dag voor het gerecht geleid; de huishoudster bevestigde, dat hij de kameraad was van den knaap. dien zij nog steeds als den dief aanzag.

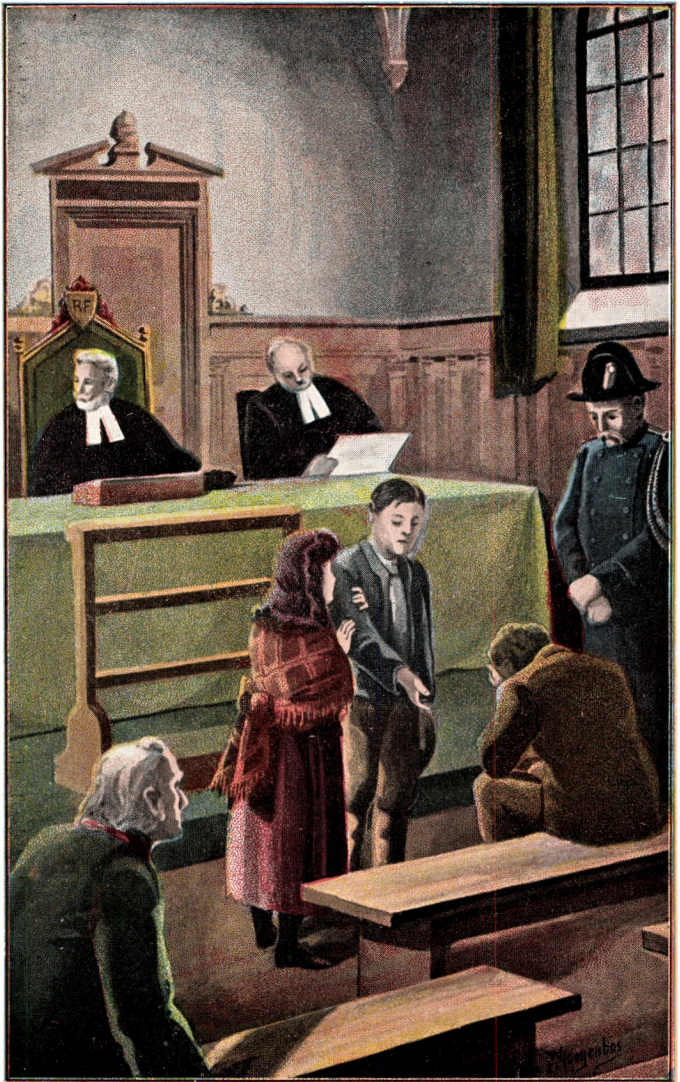
Toen de president hem zijn naam, ouderdom en geboorteplaats vroeg, antwoordde hij op onverschilligen toon. Maar toen de president hem gelastte zich te wenden naar den kant waar Alfred stond, vermeed hij hem aan te kijken.

„Gij hebt dus dat goudstuk niet gezien, dat op de schrijftafel was blijven liggen?“ vroeg de president vervolgens.

Jacob: „Neen.“

„Zijt gij alleen in de kamer geweest?“

„Neen, mijn kameraad of de juffrouw waren er steeds aanwezig.“

»De juffrouw heeft gezegd, dat zij heen en weer liep en wat uw kameraad betreft, die kon niet tegelijk in den schoorsteen en bij u zijn.«

Ik ben niet alleen geweest.«

»Waarom heb je, buiten gekomen, uw kameraad terstond verlaten?«

»Omdat ik eene boodschap te doen had.«

»Hebt ge hem dat gezegd?

»Dat weet ik niet meer.«

»Hadt je geld bij je, en hoeveel?«

»Ik geloof, vijftien of twintig stuivers.«

»Gij moet meer gehad hebben; denzelfden dag hebt ge een buis en een broek gekocht.«

»Die heb ik ingeruild tegen de oude.«

»Men ruilt geen nieuwe kleeren tegen oude in, dan moet gij bijbetaald hebben.«

»Eene kleinigheid, zeide Jacob schouderophalend.

»Om welke reden hebt ge u van andere kleeren voorzien?«

»Zoo maar -- nergens voor!«

»Wat hebt ge verder dien dag gedaan?«

»Een paar boodschappen voor deze en gene.«

»En 's avonds?«

»'s Avonds -- dat weet ik niet meer; ik denk, dat ik naar huis en naar bed ben gegaan.«

»Neen, ze hebben je in den schouwburg gezien.«

»Dat is wel mogelijk.«

»En hebt je niet van te voren in een wijnhuis aan de poort van Charenton gegeten?«

»Ja, met vrienden, die mij uitgenoodigd hadden.«

»Is daar niet een goudstuk gewisseld om het eten te betalen?«

»Welnu, wat bewijst dat? Ik heb geen goudstuk gewisseld. Niemand zal kunnen zeggen, dat ik het gedaan heb!«

»Gij, of een ander, dat doet niets ter zake; een nieuw goudstuk is er gewisseld.«

»O!« riep Gonda onwillekeurig uit.

De president beveelt den gerechtsdienaar de rust te herstellen.

Jacob wordt onrustig.

De president gaat voort: »Waar hebt ge den nacht tusschen den 2en en 3en Januari doorgebracht?«

»In mijn bed, bij vader Bourry.«

Vader Bourry wordt als getuige voorgeroepen en zegt dat Jacob dien avond niet thuis is gekomen en zich sedert twee maanden niet meer heeft laten zien. Hij meende dat hij dood was, maar andere schoorsteenvegers, die bij hem woonden, hadden hem verteld, dat Jacob rijk geworden was en zich voornaam aanstelde en hun den rug toekeerde, als zij hem op straat tegen kwamen en zich »mijnheer Anton liet noemen. »Daar herken ik hem aan,« ging de man voort, »want hij had altijd een hoogen dunk van zich zelve, had een afkeer van werken en leefde maar voor zijn genoegen. In niets was hij nauwgezet. Ook kan ik wel zeggen dat ik ten hoogste verwonderd was, toen ik hoorde, dat hij (op Alfred wijzende) in de gevangenis zat en niet de andere. Als men mij gevraagd had, wie van beiden daar het eerst in zou komen, had ik den rechten man niet aangewezen, dat is zeker. Zoo ziet men, hoe men zich vergissen kan, al is men nog zoo oud.«

»U houdt Alfred dus voor een eerlijken jongen?«

»Ja gewis, mijnheer de president, en ik niet alleen. Zijne zuster en hij stonden goed aangeschreven in de geheele buurt en iedereen hield van hen. Zooveel te erger is het; want ziet u, sedert de broeder er niet meer is, gaat ook de kleine van den goeden weg af. Ze is ongeregeld in haar uitgaan en thuis-komen en blijft 's nachts uit.«

Alfred springt van zijne bank en roept met verontwaardigde stem: »Dat is niet waar, zeg toch, dat het niet waar is, Gonda!«

»Je moogt de getuige niet in de rede vallen,« antwoordt de president met een ernstig gelaat.

Gonda blijft in stomme verslagenheid met saamgevouwen handen en neergeslagen oogen zitten.

»Gaat u voort met uw verklaring,« zegt de president tot vader Bourry.

Deze herneemt: »Ik heb niets meer te zeggen.« —

De president tot Gonda: »Is het waar, dat gij 's nachts uitgebleven zijt?«

»Het is één enkele keer gebeurd, mijnheer de president.«

Alfred geeft een gil en bedekt zijn gelaat met beide handen.

»En waar zijt gij dien nacht geweest?«

»Waar? . . . Ik ben uitgegaan . . . omdat iemand mij dien nacht iets van Alfred zou mededeelen,« kwam er stamelend uit.

»Wie zou u die inlichtingen geven?«

»Ik weet het niet . . . ik durf het niet zeggen . . .« stamelde het arme kind, door de droefheid haars broeders steeds meer in de war gebracht. Plotseling keert zij zich naar Jacob en met gevouwen handen roept zij uit: »Zeg jij het, toe, zeg het!«

»Heb je hier eene opheldering te geven?« vraagt de president aan Jacob.

Eerst blijft hij geruimen tijd zitten zonder te antwoorden, hij schijnt besluiteloos - eindelijk zegt hij:

»Je hoeft niet zooveel zwaarigheid te maken, om mij te noemen. Zonder jelui zou ik hier niet staan.«

De president: »Ik ben het de waarheid verschuldigd te verklaren, dat noch de aangeklaagde, noch zijne zuster u beschuldigd hebben. De nasporingen, die ik in het werk gesteld heb, uwe valsche verklaringen, de personen met wie gij omgaat, de manier, waarop gij sedert twee maanden leeft, het geld, dat gij hebt uitgegeven denzelfden dag, dat de diefstal gepleegd is, zijn sterke bewijzen om u te verdenken en hier heb ik een bewijs, dat allen twijfel wegneemt, althans wat de schuld betreft van dezen eerlijken knaap, die er na aan toe was, in uwe plaats veroordeeld te worden.

Dezen brief heb ik vier dagen geleden ontvangen en zal dien hier voorlezen.

Mijnheer de President!

Een gelukkig toeval, waarvoor ik niet dankbaar genoeg kan zijn, bracht mij het blad van de rechtszaken van den 2en Maart in handen. Ik heb daarin het verhoor gelezen

van een kleinen schoorsteenveger, die van diefstal is beschuldigd.

Men heeft in zijne zakken een goudstuk gevonden en hij beweert, dit van eene dame te hebben ontvangen, die het hem bij vergissing op den Nieuwjaarsdag heeft gegeven, toen hij het portier voor haar heeft opengedaan. Dit is geheel overeenkomstig de waarheid en die dame ben ik.

Ik had eenige inkoop en gedaan en toen ik thuis kwam, bemerkte ik dat ik een Louis d'or kwijt was.

Eerst meende ik, dat hij bij het openmaken mijner geldbeurs in het rijtuig was gevallen maar daar hij niet gevonden werd, vermoedde ik wel, dat hij in handen van dien jongen was gekomen. Het was een splinternieuw goudstuk dat ik een mijner kinderen met Nieuwjaar had willen schenken. Gods Voorzienigheid, dacht ik, heeft er beter over beschikt, daar het nu misschien eenige vreugde in een armoedig gezin heeft gebracht, beter dan dat het voor kleinigheden en lekkernijen werd uitgegeven. Onmogelijk heb ik kunnen denken, dat deze vergissing zulke treurige gevolgen kon hebben voor den braven jongen. Zijne stipte eerlijkheid heeft mij diep getroffen.

Ik verzoek u hem te zeggen, dat het goudstuk hem met volle recht toebehoort en dat het mij een genoeg is, het hem aan te bieden en ik hem verzoek, het aan te nemen als eene kleine schadeloosstelling voor al het verdriet, dat ik hem, buiten mijn wil, heb veroorzaakt.

Met de meeste hoogachting heb ik de eer te zijn,

Uwe onderdanige dienaresse,

FANNY G.

»O! die lieve, goede dame!« riep Gonda, in verrukking de handen klappend.

Alfred zeide niets, door zooveel gemoedsbewegingen geschokt, vreesde hij in tranen uit te barsten; hij voelde, dat zijne kracht hem ontzonk.

Ditmaal was het niet Alfred, over wien de advocaat der rechtbank het beschuldig. uitsprak.

Weder nam de president der rechtbank het woord om op te merken, hoe licht de menschelijke gerechtigheid kan dwalen en met hoe groote voorzichtigheid een oordeel moet worden uitgesproken, waarvan de gansche toekomst, het geluk of het ongeluk van een jeugdig leven afhangt.

Daarop vermaande hij Jacob om zich het schoone voorbeeld van waarheid en eerlijkheid, dat zijn jongere kameraad hem gegeven had, ten nutte te maken en zijn leven te beteren eer het te laat was.

Jacobs stoutmoedigheid had hem verlaten, hij weende.

Alfred ging tot hem en gaf hem de hand, maar hij weigerde die aan te nemen.

»Laat mij met rust,« zeide hij, »tusschen ons is het uit.«

»Neen, neen, het is niet uit, ik zal u in de gevangenis komen bezoeken, u van ons dorp vertellen en wij zullen vrienden zijn, Jacob, vrienden, zooals vroeger.«

»O ja, wij zullen allen gelukkig zijn,« riep Gonda uit, »zoo gelukkig . . . nu Alfred vrij is,« wilde zij er bijvoegen, maar zij hield het terug. Zij trok Alfred met zich mee uit de rechtzaal, zij verlangde er naar, hem de frissche lucht te laten inademen, hem vrij op straat te zien en weer als vroeger, als twee gelukkige kinderen met elkander te zijn.

Twintig jaren zijn sedert deze gebeurtenis voorbijgegaan en Mevrouw Fanny G. had hare kinderen dikwijls van den eerlijken Alfred en zijne vriendelijke zuster Gonda verteld, die haar waren komen bedanken voor het hun geschonken goudstuk. Dikwijls zeide zij: »ik vrees, dat het hun niet voorspoedig gegaan is, daar ik nooit meer iets van hen gehoord heb.«

Op zekeren dag werd haar een postpakket bezorgd. Het adres, dat er op stond, was uitgeschrapt en meermalen door een ander vervangen. Daar Mevrouw G. meermalen verhuisd was, had het pak gezworven van het eene einde der stad naar het andere, totdat men eindelijk hare tegenwoordige woonplaats had gevonden. Zij maakte het open; het bevatte een stuk fijn linnen, en een brief van den volgenden inhoud:

Lieve Mevrouw!

Misschien herinnert ge u de goedheid niet meer, die u eens aan twee arme kinderen bewezen hebt, maar *zij* zullen het nimmer vergeten en het zal u zeker genoegen doen te vernemen dat God er Zijn zegen op gegeven heeft, zoodat wij thans welgesteld zijn; *gelukkig* zijn wij echter altijd geweest.

Indien u eens te Clermont komt, zoo verzoeken wij u dringend een bezoek te komen brengen in den linnenwinkel met het uithangbord: *«In het goudstuk»* in de Breedstraat aan den rechterkant.

Wij hopen, dat u ons de eer zult willen aandoen dit linnen te dragen, 't welk Gonda gesponnen heeft. Niemand in den geheelen omtrek kan het beter dan zij en zij heeft niet gewild, dat iemand anders voor dit stuk het spinnewiel zou aanraken.

Uwe dankbare

ALFRED EN GONDA.
